

ŽIVLJENJA KALI

*Položim na zemljo dlani,
začutim življenja kali.*

*Saj bilka živi!
In zrasla bo v nov cvet,
da o njem bo pel poet.*

*Zadišal bo kruh,
da nikoli ne bo več lačnih ust.*

*Bo zraslo drevo,
da pod njim bo poleti hladno.*

*Položim na zemljo dlani.
Začutim skrivnostnost življenja,
ki tam se rodi.*

Olga Vidovič (iz zbirke »Drugi jaz«)

Ivo Petkovšek

SLOVENC
in
GRAAL

*Razmišljanja o srednjeveški povesti iz davnih časov,
kar vam še nihče povedal ni.*

ZALOŽNIŠTVO JUTRO

GRAD KAMEN

(Begunje na Gorenjskem; legenda pravi, da kar so gradu podnevi zgradili,
je hudi duh ponoči podrl)

KAMELOT, Camulod, Caerleon v južnem Velsu (»Kamlamm«; »kamen« = kamnita utrdba na skalnem pomolu, »lot = log«, »lok, loka«, mejna točka, zavarovan travnik; »lemiti«, obrobiti, torej prostor obrobljen s kamni ali obzidjem; glej tudi Limski kanal, ki se razteza 10 km v notranjost Istre; »V senci zgodovine«, str. 39, 43, D. Žunkovič, L. Verbovšek, Jutro, Ljubljana 1998).

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-312:398.22
398.22"653":27-312

PETKOVŠEK, Ivo

Slovenci in Graal : razmišljanja o srednjeveški povesti
iz daljnih časov, kar vam še nihče povedal ni / Ivo
Petkovšek. - Ljubljana : Jutro, 2010

ISBN 978-961-6746-17-5
244030464

Uvod

»HOW ARE YOU?«, angleški splošni pozdrav najdemo v popolnoma enaki obliki v narečnem kraškem pozdravu »KAKU KEJ ŽEVIŠ?« (kako kaj živiš).

Prav na začetku želimo poudariti, da je prevladovala v Angliji »otoška britansko-irska keltska« kultura do leta 500. Od takrat naprej se je uveljavila anglo-saksonska kultura, ki je sledila navalu germanskih plemen, oziroma Anglov in Saksoncev in trajala od leta 500 do približno leta 1066. Od IX. stoletja dalje so pričeli naseljevati Anglijo tudi t.i. Vikingi (Normani, Danci).

Med letoma 1167 in 1169 (potem ko je irski vojskovodja Brian BORU premagal rdečelase Vikinge v Clontarfu) so normanski baroni iz Valesa pričeli prodirati na Irsko in leta 1171 se je anglo-normanska vojska, pod poveljstvom Henrika II. Angleškega in s podporo angleškega papeža Hadrijana IV., izkrcala na Irskem in otok osvojila. Angli in Normani so pričeli preganjati pevce – »barde«, ker so bili predstavniki stare, samonikle gaelske tradicije in religije.

Neutrudljivi normanski kronist in zgodovinar Geoffrey iz Monmoutha, kateremu je raziskavo o angleški zgodovini poveril škot Robert, normanski vojvod iz Gloucestra (1100-1154), ni v svojem, ne prav nepristranskem delu »Historia Regum Britanniae« (12 zvezkov, med leti 1136-1138) omenil Graala, čeprav se je razpisal o kralju Arthurju (Mac Aedàan) in Okrogli mizi. V Historiji je srednjeveški avtor prvič opisal otok AVALON (Otok jabolk – »Insula Pomorum«; v angleščini je »apple«, jabolko; spomnimo se tudi, da se je svetlolasi APOLON rodil na plavajočem otoku Delosu – Asteriji in tudi Kršnova prestolnica je bila na nekem otoku) in tudi skrbno zabeležil, da bo Arthur »vstal od mrtvih«, oziroma iz svojega snà, ko ga bo njegovo ljudstvo znova potrebovalo. Ime otoka naj bi izhajalo iz imena hiperborejskega, »keltskega« božanstva ABLUNA – BELINA (morda Albana?; »Simboli della scienza sacra«, str. 92, Renè Guenon, Adelphi, Milano 2005), vezanega na plodnost in pretok letnih časov. Snov za kroniko pa naj bi Geoffreyu dal na

razpolago stric, neki Walter Map, naddiakon iz Oxforda, o katerem je znano, da se je rodil komaj leto dni po izdaji Geoffreyevega dela. Torej?

Zanimivo je, da so, glede omenjenega Arthurjevega vstajenja (ki naj bi ustrezalo božičnemu obdobju!), »galski Kelti« božičnemu obdobju pravili »Alban ARTHURAN«, kar naj bi pomenilo »prerod božanstva Sonca«! Germani so istemu obdobju pravili »Yulè« (letno kolo), Skandinavci »Jul« (sončno kolo), Finci »July« (snežna nevihta), Laponci »Juvla«, Rusi pa »Karatčiu« (najkrajši dan). Tudi v tem imenu vidimo nadaljevanje »indoevropskega« patriarhalnega mita naprej v rimsko obdobje. In niti takrat se važni lik ne porazgubi med druge. Le nadene si nove naslove, pride do srednjega veka in si naposled dobi krščansko obeležje.

Raziskovalec Laurence Gardner meni, da naj bi Avalon predstavljal visoki grič Cross Fell (920 m) v britanski Cumbriji (North Country), v bližini Penritha. Od tod ni daleč do naselja APPLEBY (tudi v zvezi z jabolki, grofija Westmorland). Stara tradicija namreč omenja otok Avalon, oziroma »Onostranstvo«, z imenom »Insula pomorum« (»The History of Celtic Place Names of Scotland«, cap. III., str. 97, W. J. Watson, William Blackwood, Edinburgh 1926). V sanskrtu se pa uporablja za oznako Onostranstva ali spodnjega sveta, besedo »adhaloka«.

Mimogrede želimo namigniti na staro, venetsko mesto Padovo (»Patavium« – Potovje, pokrajina Veneto, Italija), kjer bi lahko videli v čudovitem, sugestivnem parku »PRATO DELLA VALLE«, ostanke nekdanjega simboličnega lika ali esoteričen namig na rajski otok Av(b)alon (»Ablun«) paleovenetskega izvora.

Najstarejša omemba kralja ARTHURJA naj bi se nahajala v velški junaški pesnitvi »GODODDIN«, čigar avtor naj bi bil bard Aneirin (iz leta 600, čeprav naj bi bila pesnitev v resnici napisana, po mnenju strokovnjakov, le po X. stol.; »I Celti«, RRAA, Bompiani, Milano 1991). Tudi v zgodbah »Culhwch«, »Olwen« (izpred leta 1100) in »Rhonabwyjeve sanje«, spisanih med letoma 1220 in 1225, ki pripadajo zbirki Mabinogion, najdemo nekaj podatkov o Arthurju. V učenem Wacevem (anglo-normanski opat Robert Wace, 1100-1175) francoskem prevodu Geoffreyeve »Historia regum Britanniae«, iz leta 1155, izpopolnjenem na otoku Jersey, v Rokavskem prelivu, z naslovom »Roman de Brut« (pesnitev v 15.300 verzih), pa je prvič omenjena ARTHURJEVA OKROGLA MIZA.

Francoski menih Pierre Helyot (»père Hippolyte«) opiše v svoji razpravi o viteških redovih, »Red Okrogle Mize«, katerega naj bi že leta 516 ustanovil sam kralj Arthur (»Histoire des ordres monastique, religieux et militaires et des Congregations seculieres de l'une et de l'autre sexe«, Paris 1721). Ne smemo pozabiti niti na irskega legendarnega kralja Cormaca Mac Airt.

Slovenski raziskovalec J. Kelemina omenja v svoji zbirki pripovedk BPSL, na strani 271, nekega kralja Artulja, ki naj bi razdejal veliko gradišče – trdnjavo v bližini Stične (Virja).

Vitezi okrogle mize, ilustracija iz XV. stoletja

Geoffreyeva kronika je bila deležna nič manj kot šestih različnih izvodov v večini (1200) in enega v norveščini (1334). Celo poljski škof iz Krakova, Wincenty Kadlubek je uporabil Monmouthovo gradivo za svoje zgodovinsko delo »Chronica Polonorum«.

Ne verjamemo pa, da bi bil kdaj kralj Arthur, oziroma slovenski Kralj Matjaž (ki spi na svojem kamnitem prestolu pod goro Peco, 2126 m) ogrski kralj!

Če bi prav želeli dobiti nekoga, ki mu je bil podoben, bi lahko omenili zadnjega, a najznamenitejšega mitanskega (huritsko pleme, ki je živel v današnji Armeniji) kralja Mattiwaza (sina kralja Dushratta, druga polovica II. tisočletja pr. Kr.) in se priklonili starosti mita. Poznamo tudi druge speče junake, Gilgameša in celo boga KRONOSA, ki je zadremal v svoji zlati jami na otoku Ožiži (Plutarh, »De facie in orbe lunare«, 941 A).

Menih in templar Viljem iz Malmesburyja, v službi Roberta iz Gloucestra, je bil v svojih delih zelo kritičen do Geoffreya iz Monmoutha (»The Quest for Arthur's

O izvoru graalskih zgodb, Armoriku, Belinu in Kelto-Venetih

Po letu 1080 sta se vrnila iz izgnanstva v Vels dva princa. Rhys ap Tewdwr iz Armorika, kjer se je navzel mitološkega bogastva lokalne tradicije in Gruffyd ap Cynan iz Irske, kjer se je izuril tudi v pesništvu. Prihod je za Vels pomenilo kulturni preporod, ki je porodil tudi velikega pesnika Gwalchmaia (1150-1190) in seveda mnogo drugih avtorjev, ki so pisali v verzih in v prozi.

Krajevni izvor zgodnjih srednjeveških graalskih zgodb naj bi torej bil, po mnenju angleške raziskovalke Jessie Laidlay Weston (1850-1928) »keltski« VELS (drugače Severn, Gwineth, Galles, Wales) in sicer v ožjem smislu grofija Pembrokeshire. Tako Gawain kot Perceval (»li Gallois«, galca) naj bi bila torej velška kelta, medtem ko naj bi bil čisti, zmagoviti junak Galahad le sad srednjeveške krščanske literature, ne pa stare tradicije.

Vsi ti »Kelti« naj bi imeli svoj izvor na celini, oziroma v Armoriku (Mala Britanija), kamor naj bi se bili v davnih časih priselili iz osrčja EVROPE! Učeni srednjeveški pesnik, opat R. Wace, ki omenja »Okroglo mizo«, pripomni, da »... Bretonci radi pripovedujejo o tej snovi mnogo zgodb ...« (»I Celti«, str. 665, RRAA, Bompiani, Milano 1991)!

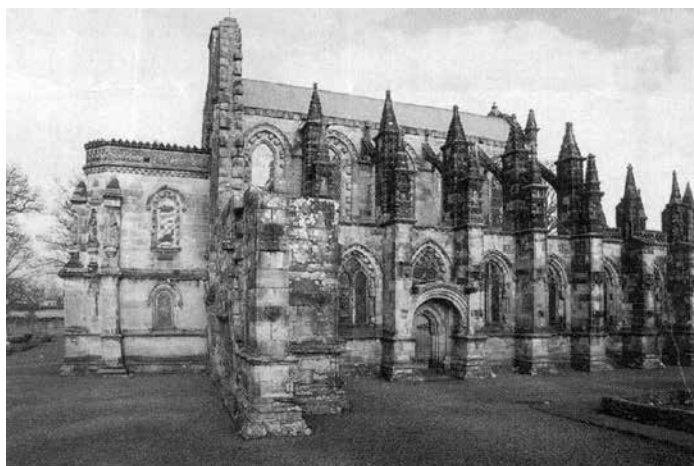
Izraza »keltoi« ali »celtae« naj bi bili za časa Rimljanov pomenila samo na splošno TUJCE, oziroma vsa tista plemena, ki niso uporabljala latinskega jezika. Keltški narod, etnično samosvoj, naj bi torej kot tak nikoli ne obstajal!

V Devonu, v bližini Wanlebury Campa, kjer so arheološka najdišča keltskega naselja iz Železne dobe (okoli 400 pr. Kr.) se nahajajo GOGMAGOG Hills, na Trentinskem (Zgornjem Poadižju) v Italiji pa najdemo zaselek GOMAGOI.

V Mali Britaniji – Armoriku, je prišlo na dan zelo veliko arheoloških ostan- kov iz raznih zgodovinskih obdobj, naj omenimo samo kraje Cleden-Cap-Sizun, Plomeur (Morbihan), Vannes, Plomelin, Kernevez Plovan, Quimper, Kelouer Ploubinec, Pendreff v Commani in Kermaria v Pont-l'Abbè, kjer so odkrili okrašen

Bledrijeva družina, Van, Bled, cerkev in čudna naključja

Legenda pravi, da naj bi se bil nahajal Gawainov – Bledrijev grob v kraju ROSS, v grofiji Pembrokeshire, kjer je tudi mesto Carmarthen, nekdanj MORIDUNUM, obmorska trdnjava, iz čigar imena naj bi celo izviralo ime čarovnika Merlina – »Myrddina«, verjetno »barda« iz VI. stoletja (»I Celti«, str. 666, RRAA, Bompiani, Milano 1991). Ta toponim nam priključuje v spomin kapelico Rosslyn na Škotskem, v kraju Roslin, znano zlasti, odkar jo je omenil ameriški pisatelj Dan Brown v svojem romanu (»Da Vincijeva šifra«), čeprav je bila raziskovalcem templarske zgodovine že od nekdanj znana (»La chiave di Hiram«, C. Knight, R. Lomas, Mondadori, Milano 1997; »Il secondo messia«, ista avtorja, Mondadori, Milano 1999).

*Kapelica Rosslyn na
Škotskem*

A koliko je še Raš in Rožev, Rasewegov, Podrožičev, von Rasev, Rosmitalov, Rosajev, Palirosev, Rzenikov, Piz Rozev, Monte Rosa-(nekoč Boso, Rosio, Roiza), Rodanov, provansalskih Ròsev in podobnih raztresenih po Evropi (»Komu (ni) smo tujci«, str. 70, L. Verbovšek, Jutro, Ljubljana 1995)? V Italiji lahko omenimo še

Slovenetski narod in njegova tradicija

Pravijo, da naj bi bilo najbolj oddaljeno venetsko ime Vindhya Parvata, oziroma po angleško Windian Hills (Vindijski griči v Dekkanskem Hindustanu), pogorje ki deli Indijo na dva dela, severnega, kjer naj bi živeli Ariji in južnega, zemljo Dravidov.

Koren »vend, ven, vind« je razširjen po celi Evropi. Potrjeval naj bi etnično identiteto starega AVTOHTONEGA SLOVENETSKEGA LJUDSTVA, čeprav nekaterim raziskovalcem to ne gre nikakor v račun.

Na zemljevidu severovzhodne Slovenije iz leta 1760 je dežela še označena z močnejšimi črkami od drugih, sosednjih pokrajin in sicer z imenom »VINDIA« (MSZ, str. 143, V. Habjan; »Dictionarium Germanico – Slavonicum, iz leta 1760, delo mariborskega kapucina Ivana Antona – Bernarda Apostla, hrani UK Maribor). Še pred letom 1980 so pa arheologi označili arheološke ostaline na slovenskem področju kot znamenje »kontinuitete« iz prazgodovine v srednji vek, saj se niti v muzejih ne da zaslediti stvarne kulture kakih priseljenih Slovanov v VI. stoletju. Celo slovenski zgodovinar, vključen v sistem, je priznal, da ni nobenih pisnih virov o prihodu Slovanov iz Zakarpatja na območje stare Karantanije (Dantejeve »Chiarentane«, Pekel XV., 9).

Irec sv. Kolumban je v svojem življenjepisu (pribl. iz leta 612) zapisal, da se mu je prikazal ANGEL in mu odsvetoval misjonsko delo v Karantaniji, oziroma »termini Venetiorum qui et Sclavi dicuntur«. Prav v istem času najdemo tudi zapisano o Slovencih, ki so se leta 623 uprli Obrom, »Sclavos coinomento Vinedos«. Italijanski raziskovalec in ljubiteljski jezikoslovec M. Puntin priznava, da naj bi Alpski Slovani (predniki Slovencev) živeli v okolici italijanskega Tržiča že »najmanj« v VI.-VII. stoletju (»Toponomastica storica del Territorio di Monfalcone ...«, Centro Isontino di Ricerca e Documentazione Storica e Sociale, SKRD Jadro, SKSRD Tržič, Gorica 2003). Mi pa mislimo, da kar tisočletja prej.

Rune in kralj Arthur

Poleg drugih zanimivosti, ki se nahajajo v legendi o Graalu, izvemo, da je imel kralj Arthur med talismani, oziroma simboličnimi predmeti, tudi KOPJE imenovano »RON« in nož z imenom »CARNWENNAN« (podobno sulico naj bi imel tudi Wodan – Odin, sin boga Borra).

Besedico RON označuje angleški antropolog Howard Reid (Univ. of Cambridge) v italijanskem prevodu svoje knjige »La storia segreta di re Artù« (Newton & Compton, Roma 2003) z »NOME DEL TUTTO INCONGRUO« (»čisto neprimer-no ime«), nas pa beseda presenetì in spomni na najstarejšo slovensko pisavo in sicer na RUNE (izraz, ki se je uporabljal samo za vdolbene pismenke, drugačne so se pa imenovale črke, čare, bukve), katere so uporabljali naši predniki na območju severne Italije (M. Bor). Rune naj bi dale izvor severnim pisavam in sedanjim latinskim pisnim znamenjem (»L'origine delle rune come trasmissione di alfabeti«, A. L. Prosdocimi v Studi linguistici e filologici per C. A. Mastrelli, Pacini Ed., Pisa 1985).

Seveda, beseda »RON« ne ustreza raziskovalcem, ker ni grška izpeljanka iz oboževanega krščanskega obdobja! In sploh spomnijo se ne, da so se nekoč Slovenci ob spoznavnem srečanju vprašali »kako se pišeš?«.

Tistemu, ki pa je znal uporabljati rune in jih brati, so pravili »Mojster run« oziroma VITKI (»Kemi – Hathor«, št. 115, Milano 2004)!

V irski tradiciji poznamo celo RUNA, BELIjevega sinù (»Les Mabinogion du Livre Rouge de Hergest«, Reevue augmentee, 2. vol., Paris 1913).

Naselje RUNO (Rein) najdemo malo nad Gradcem (danes Avstrija). Od tam so prišli menihi, ki so dali zgraditi stiški samostan.

RON je tudi vas v bližini Valdobbiadene (prov. Treviso), kjer se praznuje v noči 5. januarja, na vigilijo praznika Gospodovega razglašenja torej, z velikim kresom, t. m. »Pan e vin« (»kruh in vino ali pa morda slovenska »van e vin«, namesto »pan e vin«, s popolnoma drugačnim pomenom?; »V senci zgodovine«, str. 35-36, D.

Še nekaj o stari tradiciji, keltizmu in Keltih

V Guenonovi knjigi »Il re del Mondo« (francoski raziskovalec Renè, 1886-1951, Adelphi, Milano 1977) beremo na strani 50, da »PREDSTAVLJA POSEST GRAA-LA OHRANITEV PRVOBITNE TRADICIJE V ZNAKU NJENE CELOVITOSTI«. Izguba Graala ali njemu enakovrednega simbola pa naj bi pomenilo izgubo TRADICIJE z vsemi njenimi pritiklinami!

Ob raziskovanju simbolike se torej ne smemo omejevati le na krščansko, še tako zgodnjo tradicijo, ampak se moramo osredotočiti zlasti na najstarejšo, pristino PREDKELTSKO, srednjevropsko tradicijo, ki še ni izgubljena, a je danes le skrita, prepleskana, mimetizirana (podobno kot se dogaja z božanstvom BELINOM) in le delno pozabljena! Pomislimo samo na (Portugalska = galsko pristanišče) poimenovanje Betlehema s portugalsko besedo BELEN (»hiša kruha«), ki pa izzvanja tudi ime galsko-keltsko-slovenetskega božanstva BELINA!

Zato ne smemo videti v Graalu samo srednjeveške KUPE (t.i. »grasale«), oziroma njeno prvotno simbolično obliko, marveč tudi alegorično KNJIGO (t.i. »gradale, graduale«) v smislu, v teku tisočletij zgrajene tradicije! Knjigo, katero je treba odpreti s pomočjo PRAVEGA KLJUČA, na primer Salomonove »clavicole«, Heraklejeve »clavis«, Belinovega »ključa«, »ključa korenin« sv. Valentina (III. stol., iz Vidma, It.) oziroma Balanta – Belanta (Belina?) in v njej razvozlati pomen skrbno izbranih simbolov, katere so nam zapustili naši »mnemonično« izurjeni predniki!

Pozna »keltska« legendotvornost (V.-IV. stol. pr. Kr.) se je v veliki meri okoristila s tradicijo avtohtonih, srednjeevropskih ljudstev (»Teorija kontinuitete«, M. Alinei, L. Vuga in drugi) in je nedvomno dala velik prispevek srednjeveškim legendam o Graalu, ki so se kar iznenada pojavile, bile zabeležene in prav tako hitro zapadle v pozabo.

Zakaj?

O situlah, vinu in ognju

Za naše raziskovanje se nam zdi omembe vreden »običaj knežjih žarnih pokopov« na območju Latenske kulture (od Armorike – gomila Bono, do Renanije – gomila Eigenbilzen, verjetno še drugih neodkritih ali poskritih), ki bi lahko izhajal iz Golaseških običajev (tudi teorija kurganov, litvanske raziskovalke M. Gimbutas, 1921-1994).

PEPEL knežjega trupla so namreč svojci polagali v bronasto posodo (situlo), ki se je ponavadi uporabljala ob priliki prazničnih poedin (»simpozijev«) in vsebovala vino (slov. rek »kjer ni vina ni veselja«). Ta način pokopa je predstavljal neko posebnost v krajih, kjer so se ponavadi posluževali v izvajanju pogrebnih običajev le pokopa trupla. Marsikdo, tudi med arheologi, zanemarija to posebnost.

Kelti (oziroma po nekaterih raziskovalcih Protoslovani) so namreč že stoletja poznali VINO (čisto vino je v slov. »maslač«: »Slovar slovensko-italijanski, Valjavec – Sal; beseda vino bi lahko izhajala iz starejše »vitno«, glej pitno) in njegove magične lastnosti. Obredni, bronasti vrč (pribl. 1000 pr. Kr.) za pitje vina so odkrili tudi v Škocjanu (Kras, Slovenija) in na njem je bil vgraviran napis: »OSTI JAREJ« (ostani mlad!). Slovenci so bili od vedno znani kot spretni vinogradniki (brajde) in varilci dobrih in številnih vinskih sort, katere omenjajo celo Rimljani.

Glede vitnega, vitic in podobnega se spomnimo na beli vitičasti okrasni motiv na rokopisih iz XIV. stoletja, zlasti tistih, ki so vsebovali klasične tekste. Okrasu so italški humanisti pravili »BIANCHI GIRARI« (po izvoru iz Firenc), angleži pa »white vine stem«.

SITULO so torej tudi Slovenci uporabljali kot žaro (it. »urno«) iz posebnih, sledočih razlogov. Uživanje VINA je namreč na simpozijih (ki naj bi bili etruščanska, aristokratska navada iz VII. ali VIII. stol. pr. Kr.) udeležence omamilo, oziroma približalo božanstvu. Zato so skušali istovetiti pepel pokojnega z opojno pijačo in mu na tak način zagotoviti mirno in srečno življenje v Onostranstvu (»I Celti in Italia«, str. 41-42, V. Kruta, Mondadori, Milano 1999).

O jeziku in čudnih besedah

Jezikoslovci trdijo, da pripada slovenski jezik k zahodno slovanskim jezikom (ZAHODNI SREDOZEMSKI PRASLOVANI) in da naj bi ostal praktično nespremenjen skoro do X. stol. (glej »Brižinske spomenike«). Starost slovenskega jezika potrjuje več značilnosti, med katerimi izstopata zlasti veliko število NAREČIJ (več kot 50), DVOJINA (katero najdemo danes le še pri Litvancih) in SREDNJI SPOL, zakladnica jezika (»sancta sanctorum«, božanski spol, saj je bil najstarejši bog androgen).

Hans Georg Conon von der Gabelentz je trdil, da je srednji spol razkošje, luksus. Bleek pa je prišel do spoznanja, da se je »indoevropski« srednji spol razvil in uveljavil le pozneje (»La favola dell'indoeuropeo«, str. 89, G. Semerano, B. Mondadori, Milano 2005)

Važno se nam zdi dodati, da ni slovenščina, do pred kratkim, sprejela od svojih sosedov skoro nobene besede, a najdemo v besedni zakladnici sosedov nič koliko slovenskih besed. To preseljevanje slovenskih besed v tujino se še danes ni zaključilo. Slovenci smo pa naenkrat začeli govoriti kar angleški žargon, smo mar premoderni, ali smo končno odkrili, da je angleščina le slovensko germanizirano narečje?! Glej na primer angleško pokrajino Devon v Kornvaliji. Naj to ime pride iz »dève«, dèvice, ali raje iz Devina, opazovalne točke, preže? In to je le primerček.

Znano je, da je izvor dvojine indoevropski (to je evropski), ker ga najdemo v sanskrtu (stari teksti Ved, zlasti še v najstarejših Rigvedah in v perzijski sveti knjigi Avesti). Teksti Rigveda in Avesta naj bi bili pisмено zabeleženi okoli leta 1000 pr. Kr. (»I Veneti«, Šavli, Bor, Tomažič, Veneti, Wien 1991), originali Aveste naj bi se pa izgubili v času Aleksandra Velikega (IV. stol. pr. Kr.).

Slovenec razume še danes pomen raznih toponimov, oronimov in hidronimov razstresenih po celi Evropi (ki naj bi pripadali keltski omiki).

Kako to? Je morda obiskoval keltski »college«?

O stari religiji, ognju, ženski, krogu, kroni in bitju Kvasiru

Okoli Sredozemskega morja se je uveljavila v obdobju med paleolitikom in neolitikom RELIGIJA, ki je imela v največjih časteh Veliko Mater, golo (v sanskrtu »nagna«), oplojeno boginjo z okroglim trebuhom (nosečo), bujnimi prsmi, polnimi hrane (mleka, oziroma splošnega blagostanja), poudarjeno vulvo (plodnost) in debelo zadnjico (blagostanje). Bili smo v polni ledeni dobi in gladina morja je bila 150 metrov nižje, kar pomeni, da je bilo lahkò doseči kraje, ki so danes ločeni od morskih prelivov.

*Velika Mati iz Malte
(4000-3000 pr. Kr.)*

Izhodišče te napredne, matriarhalno urejene kulture, naj bi bili kraji ob južnem obvodju reke Donave (kultura Vinča, VII. tisočl. pr. Kr.; »Scientific American«, maj 1968), kjer naj bi izumili in uporabili protopisavo že pred 7500 leti. Ta kultura se je postopoma širila po širokih donavskih dolinah in dosegla osrčje srednje Evrope. Skiti (Skoloti, Čudi; v stari slov. »skitati se« pomeni potepati se) naj

Prikrita zgodovina

Vrnimo se na belo pot, ki nas vodi k pravilnemu razumevanju zlonamerno prikrite zgodovine!

Tudi »Osvoboditev voda« si prilasti v patriarhalnem obdobju JUNAK (Irci imajo cel ciklus legend z imenom »Tomhadna«, poplava, ki pripovedujejo o tem). Podobne legende najdemo na vsem »keltskem« območju in in tudi v bolj oddaljenih kulturah. Poplave (kazen) pa predstavljajo posledico prekletstva, kršitve tabuja ali nemarnost v oskrbovanju izvirov.

Čista voda izvirov (slov. virščina) je služila, zlasti na območju keltske omike, za rotenje in priprošnje podzemskih (ktonskih) duhov, oziroma božanstev (glej pri Slovencih TIMAVO). ŽIVA VODA je torej prihajala ne samo z neba (dež), ampak celo iz kraljestva podzemskih, srhljivih, a istočasno blagohotnih ženskih božanstev, iz njih samih! Izraz »Živa voda« je torej prikrival njen pravi skriti pomen, ki je predpostavljala funkcije intuicije, sovednosti in zaznavanja!

Žensko obeležje VODE potrjuje tudi slovenska tradicija, ki pravi, da se IZGUBLJA ŽENSKA MOČ, ČE NA OGNJU VODA VRE BREZ POTREBE (slišali na Črnem vrhu pri Idriji). Kuhanje je sicer predstavljalo sveto opravilo pri predkeltskih in keltskih plemenih.

PREHODNO obdobje iz matriarhata v patriarhat omenja tudi Aristofan v »Ekklesiuzasai«, ko opisuje skrivno zborovanje ženà ob priliki ženskega praznika »Skiroforij« (»skir«, bela glina iz otoka Skyros, kjer naj bi bil Tezej vržen v morje in kjer je skrivnostno izginil tudi prvi atenski kralj Heretej; v Kyrenah pa je bil skopljen kralj Battos), na katerem so se ženske pripravljale, da bi ponovno obnovile matriarhat. Nekaj podobnega vidimo tudi v »Tesmophorijah« (Tesmoforiazuse). V isti noči so Danajade, podobno kot Lemniàde (kraljica Hipsipila) umorile svoje moške.

Indici, simptomi!

Velika boginja mati, častitljiva gospa, kačja kraljica in donavska kultura

Znano je, da je veliko število ženskih prazgodovinskih kipcev s pretiranimi spolnimi značilnostmi in njih velika razširjenost poudarjala veliko pomembnost, ki jo je imela Velika Mati v prvotni religiji.

Debela zadnjica in poudarjena vulva boginje sta bila znaka PLODNOSTI. Saj je potekalo spolno občevanje (lat. »coitus«) med žensko in moškim seveda zadenjski, po zgledu živali. In samo Boginja je bila tista, ki je pogojevala plodnost zverin, čred goveda in seveda človeka. Univerza v Edimburgu (Škotska) je celo pričela leta 2005 raziskavo, s katero naj bi se razjasnil pomen in vtis ženske zadnjice na moško fantazijo.

Vsekakor je pozneje Velika Mati pridobila tudi partnerja, katerega omenja raziskovalec Indra Sinha v zanimivi knjigi »Il Tantra illustrato« (Gremese, Roma 1995).

Tegà naj bi sprva predstavljal paleolitični lovec, kakršnega vidimo vpraskanega v skalo v Alžirji, ko lovi divjačino, oziroma antilopo, leoparda in noja. Boginjo in lovca združuje na tej sliki neznansko dolg spolni ud, kar predstavlja bistvo takratne »religije«. Lovec je namreč prejemal iz BOGINJE moč in blagoslov za uspešen lov. Ob tej sliki dojamemo, da človek še ni prerezal popkovine, s katero je bil trdno priklenjen na Mater – Matico – Zemljo.

Moč boginje pa ni še mogla, v okviru lovske kulture, priti do takšnega izraza kot v poljedelski kulturi.

Boginja je imela naslov KRALJICE in že od VII. tisočletja naprej je bil njen najpogostejši simbol KRONA (naj omenimo, da je predstavljala hebrejska črka »Theth«, kača, v prasemitičnih govorinah KRONO). Ta simbol najdemo že pri Egipčanih, kjer je »Uraeos«, oziroma ŽENSKI kobra prestavljal modrost, VEČNO MLADOST in vrhovno oblast.

Trojne boginje

Znano je, da se je ob izvajanju uvedenskih obredjih uporabljalo živalsko kožo (Heraklej), tančico (Izis, Mitra), ali kapuco (razne sekte, prostožidarji). OGRNJENI uvedenec je torej postal simbolično slep za ta svet in je končno imel priliko zagledati svetlobo v temi, oziroma je po starem zakonu nasprotstev spoznal NAROBE OBRNJENI SVET PODZEMLJA (kar nam predoči tudi uvedenec in pesnik Dante v svoji »Divini commediji« in pred njim toliko drugih). V zvezi s temi simboličnimi običaji ne smemo spregledati, da predstavlja tudi veselo, posvetno poročno obredje (»nubere«, pokriti s TANČICO) neko spremembo, prehod, začetek novega stanja. Tančica pa predstavlja kopreno, ki preprečuje neuedencu pogled v poduhovljeni nadsvet.

Novo stanje je pridobil tudi mladi, močni Alkid, sin Jupitra in smrtnice Alkmene, potem ko ga je podojila boginja Hera in se odtlej imenoval Heraklej (»Le favole Egizie e Greche«, str. 293, Don A. Pernety, Libritalia, Cerbara 1997). Novo ime naj bi torej izhajalo iz imena matriarhalne boginje Here, čeprav ni bil njen sin in morda iz slovanskih besed »kliti«, »kaliti« in »klen« (sloven. močan)! V ruščini obstaja zanimiva beseda »g(k)lej«, ki predstavlja vlažno ZEMLJO, v kateri prevladujejo močne koncentracije glin in železnih oksidov.

Po grških virih naj bi Heraklejevo ime izviralo iz »Hera kleitis«, Herina slava. Ime Hera bi se lahko ujemalo s sanskrtskima korenoma »gr, gras, grasta« ali »hr«, jesti, gristi, saj je jarega junaka boginja nahranila (»Dizionario Sanscrito – Italiano – Sanscrito«, Tiziana Pontillo, Vallardi – Garzanti, Milano 1993) in zato je postal polbog!

Verjetno se je prav iz egipčanskega lika »ISIS LACTANS« rodil (še starejšega, morda celo neolitskega), zaradi helenizacije sredozemske kulture, lik božanske dojilije, ki se je pozneje izrazila celo v liku krščanske Marije, ki doji Jezusa (»galaktotrophousa«).

Večno mlada devica, sivi Krononos, lipa, krona in črna barva

Iz vsega tega izhaja tudi veliko »keltsko« spoštovanje najstarejše brezimne boginje vednosti, oziroma modrosti, z mnogimi imeni: Kailleach, Epona – velška Rhianon, Rigantona, Karidwen, Dana, Sirona, Ishtar, Izis (iz akadščine »išdu«, pomeni »ustanovitev«), Afrodita, Minerva, Šakti, Maia, Brigitte, Shekhinah, Sophia, Gnosis, Belisama. To je ostalo razvidno zlasti v kulturah, ki niso prišle neposredno v stik z rimsko ali v tistih, kjer je bil matriarhalni vpliv trdno kodificiran v sicer že patriarhalni realnosti. Naj omenimo še, da je bila »keltska« širokooka Epòna (podobno kot Belisama in Nantosvetla, verjetno pri Slovencih poznejša VESNA – VLASTA?) znana od rimske Galije do Španije, Britanije, Balkanov, severne Afrike in Italije (glej lepo podobo Epòne na marmornati steli iz Dacie, II. stol. po Kr., Szepmuvezeti Muzeum, Budapest). Med njo in boginjami Materami je obstajala trdna povezava, saj najdemo v Hagondange (Moselle) njeno trojno upodobitev. Epònini simboli so bili konj, pes, ključ, jarem, darilna skleda s sadjem in »mappa«. Znana je tudi njena povezava z vodnimi elementi.

Le brezimna, najstarejša boginja a večno mlada DEVICA je bila edina, ki je lahko podeljevala KRALJEVSKO DOSTOJANSTVO, ki je bila v posesti ZNANJA/MODROSTI (Modra, Madra) in je nadzorovala PLODNOST (GRAAL).

NJENA ZDRUŽITEV Z RIMSKIM APOLONOM NAJ BI TOREJ PREDSTAVLJALA LE POZNO SPOJITEV (sinkretizem) RIMSKE KULTURE S KELTSKO, oziroma predkeltsko, po vsej verjetnosti PROTOSLOVANSKO (DDMC, Miranda J. Green, Bompiani, Milano 2003) kulturo.

V eni izmed verzij mita Ariadne in Tezeja, se junak ne reši iz labirinta s pomočjo nečiste volnene niti (nit nas tako ali drugače spominja na kačo ali popkovino), marveč s pomočjo BLEŠČEČE KRONE (ali zlatega venčka), katero naj bi Ariadni podaril nihče drug kot ROGATI Dioniz (»La sapienza greca«, G. Colli, vol. I., 1981, vol. II. 1992, str. 71, vol. II, Adelphi). V tem primeru naj bi krona predstavljala

Ples in kri

Pomembno je tudi, da se mit KACĀ – MATERE – ZEMLJE (»Drakon«, zmaj, terioarhetip v katerem sta združena lika ptiča in kače) tesno poveže z njenim bivališčem, oziroma labirintično JAMO pod visoko GORO, kjer je tudi nekakšen preporodniški (it. »rigenerazione«), RAJSKI SVET, po navadi »nedosegljivo onostranstvo« (v sanskrtu »vrta«), zlasti za živega in profanega človeka (ne pa uvedencem, v sanskrtu »VIDWAN«). Pripravna je za čarovniške shode, oziroma označuje kraj, kjer se dogajajo nepričakovane metamorfoze, kjer se lahko pride do kraljevskega dostojanstva, kjer se uživa simbolično KATARTIČNO spolno naslado, a se vsak čas lahko pride tudi v stik z nevarnimi, uničujočimi demoni (it. »Guardiani della soglia«, slov. »Pazniki vrat«), ki naseljujejo temno JEZERO (»Lo specchio di Venere«, Sele ne Ballerini, cit. str. 167-168-183; »Le terre della Sibilla Appenninica«, R. Negrini, str. 151). Saj poznamo več takih bitij.

Iz boginje je namreč LOVEC zajemal svojo moč in blagoslov. Soprog – sin – ljubimec Velike matere je imel na glavi rogove in se je postopoma spremenil v Gospodarja Živali, zlasti tistih, katerih se je njegov rod/klan posluževal za izdelavo igel, glavnikov, orodja in okrasja.

Iz tega najstarejšega božanskega lika je npr. izšel keltski Černumen (»božanstvo na kamnu«, iz indoevropskega korena »čer, kar«, ki je bilo nekoč zagotovo ženskega spola). Na kamniti steli iz Reimsa (Francija) vidimo Černumna med Apolonom in Merkurijem – etruščanskim Kamilom (I. stol. po Kr.). Prvič najdemo upodobljenega plesočega ŠAMANA, kateremu je obredni ples dal pridih božanstva, v paleolitskih jamah.

OBREDNI GIBI, oziroma PLES, so postali način, s katerim se je človek skušal približati božanstvu in se je v teh arhaičnih, plodnostnih ritualih zaključil s SPOLNO ZDRUŽITVIJO med žensko in moškim (nekakšnih prvobitnih svečnikov, ki so delovali v prid svoje skupnosti). Če je imel plesalec srečo, je ženska

Dvojnost in žrtvovanje

Dvojni, ANDROGENI lik božanstva in življenja je dosegel svoj najlepši izraz prav na območju Indije.

Vsekakor je skoraj gotovo, da naj ne bi v poganski religiji obstajal DUALIZEM (dobri in zli bogovi, ampak le »DOPOLNILNOST«), ki je verjetno šele pozneje prišel v Evropo iz egipčanskega območja s pomočjo Grkov in vpliva krščanske vere vzhodnjaškega izvora na evropske domorodce, vštrevši tudi Slovane.

Jasno se nam to prikaže pred očmi v svetem, indijskem liku »LINGA – JONI«, oziroma Šivinem lingamu (kozmična os), poveznjenem v Parvatini joni (ustvarjalna sila kozmične energije), čeprav najdemo v stilih arijske patriarhalne Rig Vede že zapisano, da ustvarja življenje le neznanski blesk LUČI v njenih TREH oblikah, OGNJA, STRELE in SONCA. Le redkokdaj se odtlej pred nami pokaže v postranski vlogi, od oslepljujoče luči patriarhalnega Ognja, že zatemnjeno žensko božanstvo.

Lik »linga-joni«, alegorije stvaritve svetà, lahko vidimo tudi v egipčanskem »ankhu«, kjer okrogli držaj predstavlja glavo – uterus – Graal in spodnji »tau« falično hrbtenico, ki je na tem, da prodre vanjo (podoben pomen ima tudi sablja s svojim rezilom, vtaknjenim v rokobran – ročaj; celo metla). Ker vse samice predstavljajo vesoljno Mater, mora zlasti boginja krvaveti, da nudi svetu možnost življenja, oziroma množenja. Če se torej njena energija in moč ne nadoknadi, more Mati zgubiti svoje svete plodnostne sile in umreti. Prav to prepričanje predstavlja začetek in ključ za razumevanje običaja in smisla ŽRTVOVANJA nekemu božanstvu. Dvorezno »keltsko« bronasto sabljo, skupaj z drugimi bronastimi predmeti, so odkrili zasebni raziskovalci leta 2002, v pokrajini Wrexham v Velsu. Predmeti naj bi pripadali obdobju med leti 1000 in 800 pr. Kr.

Naj omenimo, da je n. pr. bil VEPER obredna žrtev v čast Veliki Materi (v tem primeru Afrodita) in nadomeščal smrtnika Adona, njenega ljubimca in sina. Veper je v Evropi predstavljal »žitnega duha« ali božanstvo vegetacije (bil je druidski totem).

Donavska balkanska kultura

V južnovzhodni Evropi, ob toku DONAVE (Thonaua, Ister, »širna reka«, indoevr. »don« = reka, pripona »ava« pomeni povečavo, pa tudi reko samo podobno kot »aa«), so pričeli obdelovati polja pred približno 9.000-8.000 leti, v Schela Cladovei (Romunija), so odkrili prvo rovačo izpred 10.000 let, v Icoani pa jelenje rogove obdelane v obliki obrednega srpa z vdolbljenim geometričnim okrasom. Izumilo se je ralo – plug (v angl. »plough«; slov. razor = it. »solco«, angl. »razor« je rezilo, ostrina, britev), potem še dvokolesni plug (najstarejši je iz Desenzana, severna Italija, kultura Polada, 2.000 pr. Kr., Museo archeol. »G. Rambotti«; »Nat. Hist.«, Plinij, I. stol po Kr., XVII, 7, XVIII, 18, 48 piše o plugu s kolesi in o poljedelski tehniki pri Galcih in Britancih; »Arheološki vestnik«, št. 38, str. 270, 291, A. Pleterski, Ljubljana 1987), tkanje s pomočjo navpičnih statev, uvedla se je proizvodnja keramike. Plinij sploh označi v Retiji plug z besedo »plaumorati« (plaum = pluti in orati)!

Začela se je izkoriščati BAKRENA ruda; najstarejši evropski bakreni rudniki so se nahajali na ozemlju današnje Srbije in Bolgarije. Leta 2003 so v južni Bolgariji odkrili najstarejšo topilnico in ostanke žlindre, kjer so izdelovali sekire, igle, škarje, harpune in raznorazno okrasje.

Raziskovalec Marco Merlini piše v reviji »Hera« (št. 69, leto 2005), da se je nahajala največja nam znana zemeljska površina očiščena gozda v Evropi, približno pred 8. 200 leti, v sedanjem Durankulaku (severovzhodna Bolgarija), kjer naj bi vzniknila kultura, ki je trajala vsaj 800 let.

V matriarhalni »DONAVSKI KULTURI« so oboževali ženske idole, obredna spolnost je bila sveta. SRP iz kremenca pa, s katerim se je želo ovs in žito po zadnji ledeni dobi, je postal posvečen božanstvu, ki je simboliziralo to dobrino.

SRP je pričel predstavljati tudi nekakšno žezlo (it. »bastone di comando«). Bil je najprej trdno v rokah »Boginje smrti in preobrazbe« (slovenskih Rosmerte, oziroma Morane), temne plati »Boginje življenja in plodnosti«. Saj so vse te boginje predstavljale tudi LUNO in njen simbolični srp je bil v izvajanju kulta važen obredni predmet.

Indija, bik, kozorog, konj, duh vegetacije, tantra in pet svetih zakramentov

V dolini Inda najdemo ob Veliki Materi tudi moški lik, ki sedi s prekrižanimi nogami in ga obdajajo živali (podoben liku »keltskega« Cernumna, čigar podobe najdemo raztresene po celi Evropi, glej npr. galsko-rimski oltar v Reimsu, iz leta 50 po Kr., Francija). Prvotni kult Boginje Matere iz doline Inda naj bi dal izvor poznejšemu, tantričnemu kultu. V grobišču Laurea, na skrajnem severozahodu Indije, so arheologi odkrili zlato ploščico iz VIII. ali VII. stol. pr. Kr., kjer je upodobljeno golo žensko bitje z okroglimi boki in poudarjenimi spolnimi prilastki.

Podobe boginje, kot so kipci golih, steatitičnih Vener iz raznih koncev Evrope in Azije, ne izgubijo svojih značilnosti dolga tisočletja. Od kamene dobe naprej (kultura Karanovo VI.-V. tisočletje), ostajajo obline ženskega telesa enako pretirane in spolni atributi enako bujni. Kot smo že omenili, je imela ritualna spolnost v teh matriarhalnih kultih preminentno važnost.

T.i. »plesalka«, bronasti kipec iz Mohenjodare, Pakistan, druga polovica III. tisočletja pr. Kr. (Delhi, Indija, Državni muzej).

V že patriarhalnem obdobju je v Vedah (»Veda belega Yaura«) opisan obred, kjer se je kraljica ob zaključku spolno združila z velikim svečenikom. Tega so potem prisotni umorili (»narmedha«, človeška žrtev). Pozneje je bilo duhovniku prizanešeno, a morala je teči kri njemu vrednega nadomestnika. Sprva sta za izvajanje

O enojni dvojnosti

Vsekakor je bil najstarejši, paleolitični simbol indijske »Matere vasi«, JONI (vulva)!

Ob tej priliki se spomnimo na kiparsko delo iz XI. stoletja, ki se nahaja v muzeju mesta Alampur, v južni indijski deželi Andhra Pradesh. Gre namreč za kamniti kip boginje matere z močno razširjenimi bedri in poudarjenim spolovilom. Omenjamo ga, ker je podoben tistim, ki so bili v srednjem veku razširjeni po celi Evropi in so se nič kolikokrat nahajali celo na pročelju cerkva (npr. *Sheelah na Gig* v Kilpecku, 1140, Anglija; druge na Irskem, v Nemčiji, Italiji, itd.).

V Italiji, v občini Filattiera v Lunigiani, je pa vgrajen v zid cerkve sv. Štefana (XI.-XII. stol.) kamniti relief (verjetno zgodnje srednjeveški), ki upodablja moški lik s poudarjenim spolovilom. Sheelah nas tudi spominja na reliefno delo iz bronzaste pločevine (540-530 pr. Kr.) iz kraja Castel San Mariano (prov. Perugia, It.), kjer vidimo GORGONO v podobni drži in celo z jezikom, ki ji molì iz ust (München, Staatliche Antikensammlungen, Nemčija).

*Apotropaični lik
iz Lunigiane (Italija)*

Radi bi omenili tudi indijski »popok sveta«, ki se nahaja v svetem mestu Kamakhya (»Joni Pitha«), v bližini Gauhatija v Ašamu. Najsvetejša točka je tam JAMA na pobočju GORE Nile (»modre gore«), kjer se nahaja RAZPOKA (globel, slovensko tudi NORA, ponor, ponoriti; »Slovar slovensko-italijanski«, str. 159, J. Valjavec – S. Sal, Naša založba – Katoliška knjigarna, Ljubljana 1924) v skali, ki je podobna

Arijska božanstva

Arijska božanstva so predstavljala naravne pojave (Indra – strela in dež, Agni – ogenj, Soma – sveta pijača, Luna, sumerski Tammuz, itd), a najvažnejše božanstvo naj bi bilo VARUNA (iz korena »vr«, razumeti, vrteti, premikati; »var« pomeni v sanskrtu tudi VODO; Mitra – Varuna, ljubezen in smrt). To božanstvo naj bi vsebovalo celotno stvarstvo in predstavljalo najvišjo moč. RITEM njegovega reda (»rta«) naj bi se istovetil z redom stvarstva. Zemlji je vladal s pomočjo skrivnostne ustvarjalne moči in njegovo orodje je bilo SONCE (»longa manus«). Ustvaril naj bi TRI svetove: Zemljo, Nebo in Vesolje (ali vodè), ki jih je oživiljal VETER, Varunov dah. Varunova partnerica je bila VARUNI, boginja vina, ki se je rodila iz morske pene (!). V akadski kulturi so pa nazivali duhovni veter, ki naj bi bil lebdel nad »prvobitnimi vodami« z imenom LILITU (pozneje so Grki temu vetru pravili Sophia) in povezan je bil s simbolom LILIJE (lotusa – »nymphaea lotus«, ali vrtnice!).

V severni mitologiji bi čisto lahko ustrezal liku Varune Mundilfor (Mundel-ferre, »kdor se premika po točnem ritmu in v določenem času«). Imel je sina LUNO in hčer SONCE. Bogovi so ju postavili na nebò. Ta inverzija funkcij nam da misliti, da so tudi Slovenci nekoč imeli Sonce ženskega spola, saj je Kurent, ki je predstavljal Luno, moškega spola (»Il mulino di Amleto«, str. 172, 193, 435, 440, G. de Santillana – H. von Dechend, Adelphi, Milano 1983; »Miti del Nord«, str. 12, D. Guasco, Demetra, Verona 1999)!

Vedski VARUNA (Uruvanaši) je upravljal vesolje in ustrezal egipčanskemu stanju »maat« (mera, ravnovesje) in sumerskemu »me«, ki sta predstavljala prav MERO v smislu RAVNOVESJA, oziroma RESNICE. »Me« predstavlja tudi stari indoevropski koren, ki pomeni LUNO in iz njega naj bi izhajla tudi latinska beseda »meteor«, ki pomeni meriti (Ovidij v »Fasti«, III, 833 piše: »Luna regit menses«). Kmalu pa je ta ritmični Varunin red zašel v zaton. Takrat se je plemenom na daljnem vzhodu predstavila njegova inačica, največji PIVEC Some, bog strel, borbenosti, junaštva, INDRA, bog SONCA (zahodneje pa je prišel do večje

Slovanska tradicija

Naroda, ki nista pozabila na važnost ženske pri ustvarjanju kulture in vzdrževanju svojih tradicij sta bila Slovenetski in Keltski, kjer je bila ženska enakopravna na vseh ravneh. Ta tradicija se je v različnih odtenkih vidno ohranila med Slovenci in med njihovimi raznimi brati do današnjih dni.

Spomniti se je treba, da nista v patriarhalni antiki moški in ženska predstavljala dveh ločenih identitet/enot, ampak DVE RAZLIČNI RAZVOJNI STOPNJI ČLOVEKA. Ženska je bila smatrana za manjvredno, še nerazvito bitje in po mnenju nekaterih apostolov (sv. Petra) celo nevredna življenja (gnostični Tomažev evangelij v koptščini iz Nag Hammadija). Čeprav je v raznih sredozemskih kulturah navidezno ugasnil mit Neskončne Ženskosti, kjer je danes ženska brez vsakega pomena in vpliva na družbo, kjer ženska ne sme niti jesti ob isti mizi kot moški (celo v nekaterih krajih južne Italije), imata žena in mati v resnici še vedno preminenten pomen.

Velika večina »keltskih« legend omenja zlasti boginje in med poznejšimi božanskimi, že moškimi liki izstopa še vedno najstarejša, častivredna, ČRNA, brezimna boginja (Cailleach, Karidwen, Ceridwen, Kali, Dana, Birgit, Boann, Etain, Epona, Belisama, Isida, Hekata, Demetra in Perzefona, razne Črne Matere Božje, itd.), oziroma boginja z mnogimi imeni, ki je edina posvečena in vredna podeliti v roke moškega junaka kraljevsko dostojanstvo. Ne smemo pa pozabiti, da je marsikateri raziskovalec mnenja, da so Kelti prevzeli veliko večino »svojih« legend iz kulturne dediščine avtohtonih, predkeltskih narodov.

Zanimiva postane tudi boginja »keltskega« plemena Dana, ko se spomnimo na nerazrešen pomen imena slovenske DAGANE – Danice – Zore (BPSL, Kelemina, str. 314, 175), kjer se omenja v družbi BELIČEV, ki na gorah stražijo »suho zlato«! Filistejci so oboževali Dagona, boga zlatega žita.

Še zanimivejša postane DANA, ko pomislimo, da se lahko razloži izvor njene imena tudi potom »keltske« besede DAN, ki pomeni vednost, LUČ (slovensko

Miti, legende in tradicija

V slovenskih legendah zasledimo prav vse prvine najstarejših mitov in smo prepričani, da niso zgodbe in SIMBOLI le slučajno in dokaj pozno zašli med slovanska ljudstva, zlasti ne od Germanov in niti ne Keltoev, marveč jih najdemo pri nas v najčistejši in najstarejši obliki, upali bi se celo reči IZVIRNI, predarijski!

Brata Grimm iz Hanaua (J. L. Karl 1785-1863, W. Karl 1786-1859), knjižničarja, jezikoslovca, folklorista in raziskovalca, sta zbrala veliko »nemških« ljudskih povesti v knjigi »Kinder und Hausmarchen« (1812-1815), katerih se lahko poslužimo za študij in v njih najdemo shranjene arhaične ostaline srednjeevropskih starinskih obredij in mitov (verjetno slovanskega porekla, česar brata ne zanikata).

Podobno tradicijo in običaje zasledimo v vsem alpskem loku, od slovenskih Alp, preko Francije do Anglije in Irske, oziroma prav na ozemlju, ki so ga nekoč naseljevala slovenetska plemena, ki so se v glavnem bavila s poljedelstvom, govedorejo in pozneje s konjerejo, izdelovanjem in obdelovanjem JEKLA, preprodajo JANTARJA (jantarske ceste) in vzrejo KONJ (glej »Val di Cogne«, izgovarjaj »konje«, v dolini Aosti, It.). Že Homer naj bi hvalil noriško jeklo, oziroma »chalybs norikus« (čeprav pri Homerju te besede ne najdemo), katerega naj bi se posluževali ob priliki trojanske vojne (po J. V. Valvazorju leta 1180 pr. Kr. str. 67, 340).

Kot zanimivost zasledimo v italijanski verziji McCullochove knjige »Religija starih Keltoev« (na strani 200) omembo nekega KRALJA MARKA, povezanega s konji (konju naj bi se pravilo po keltsko tudi »markos« ali irsko »marc«) v Mali Bretaniji in tudi v Velsu (»La Legende de la Mort chez les Bretons Armoricaains«, A. Le Braz, 2 vol., II., str. 96, Paris 1902; »Celtic Folklore«, 2 vol., H. L. Rhys, str. 233, Oxford 1901). Kornvalskega kralja Marka je omenil tudi Thomas Malory iz Warwickshira, v svojem delu »Arthurjeva smrt« (»Morte Darthur«, knjižničar William Caxton, London 1485), kjer je popolnoma zbledelo keltsko vzdušje.

In celo rimski cesar Julij Cezar je vedel, da so prebivalstvo Male Britanije (Armorika) sestavljali v glavnem VENETI.

Religija, ustoličevanje vojvoda, kamen

Zlasti monoteistične patriarhalne religije so pripomogle do skoro popolnega uničenja matriarhata, ko so dale novemu sistemu v roke BOŽJI pečat.

Na Zahodu je krščanska, rimska Mati CERKEV v zgodnjem srednjem veku prevzela vlogo svete Matere Zemlje! Stara Velika Mati se je polagoma spremenila, v objemu krščanske cerkve, v manjvredno, zločesto, fantastično bitje, nenehno v boju s OČETOVIM (»moškim«) orodjem, devico MARIJO. Indikativno je, da se je lov na čarovnice, oziroma preostale svečenice Velike Matere-Divjane, začel prav na območju vzhodnih Alp (prib. leta 1350), kjer je bila prvobitna naravna tradicija najmočnejše zasidrana!

Ženske so se od vedno rade posluževale želišč. Učeni baron J. V. Valvazor, a vendar le sin svojega časa, omenja v svoji Slavi Vojvodine Kranjske »veliki koren«, »satirion – ceptec«, »deveto srajčico«, črni bezeg in »volčji koren«. Ta zelišča naj bi čarovnice uporabljale ob priliki »čarovniškega plesa« (»sabba«, shod). Vzbujala naj bi pohoto in privide in služila naj bi tudi za varjenje ljubezenskih napojev.

Ženska ni bila več Kraljica. Ženska svečenica (kot predstavnica Matere Zemlje) ni več podeljevala KRALJEVSKEGA DOSTOJANSTVA (niti z venčkom vijolic).

V Srednji Evropi, kjer prevladujejo slovanska krajevna imena, prav v evropskem »omphalosu« se je pa to svečano obredje, po našem mnenju, nadaljevalo le v EDINSTVENI (»sans pareil«, v »Les six livres de la Republique«, Jean Bodin, str. 128-129, Paris 1576), misterični, ritualni (ne posvetni!) obliki, ob priliki znamenitega »USTOLIČEVANJA SLOVENSКИH VOJVOD NA GOSPOSVETSKEM POLJU« (Svatne, Zollfeld), oziroma v hotè popačeni, pozni germansko-frankovski Mariji »SAAL« s KOSEZI (kaseki, morda tudi »koseki«, iz indoevr. glagola »sek«, rezati, žeti, rositi; pa saj se seno na Tolminskem še vedno seka!), svobodnimi KMETI, ZEMLJIŠKIMI POSESTNIKI, pripadniki družbenega sloja med kmeti in plemiči, ki naj bi torej bili tudi sami po nemško »Edlingi«, plemeniti (»Megalitiski jeziki«, str. 134, L. Vuga, Jutro, Ljubljana 2004). Po mnenju nekaterih, naj bi

Družina, vas, miza, svoboda, števila, slovenska žena, vile (žalik – žene)

Za Sloveneta je bila temeljna proizvodna celica DRUŽINA!

Zemlja naj bi bila pri Slovencih razdeljena že v predrimskih časih (»V senci zgodovine«, str. 83, D. Žunkovič-L. Verbovšek, Jutro, Ljubljana 1998) in v lasti družine, ki je bila samostojna in živela v svoji hiši. Družine so bivale druga ob drugi le zaradi sožitja in tako so nastale VASI, tvorbe, ki pa so KELTOM NEZNANE (»I Veneti«, str. 151, Šavli, Bor, Tomažič, Veneti, Wien 1991). Vas je bila samoupravna enota (verjetno jo je sestavljalo 12 družin) z demokratično voljenim županom in DVANAJSTIJO (pri Venetih, Madžarih in Slovencih), katero so sestavljali po en starešina za vsako domačijo in je predstavljala vaško skupnost (srenjo, v sanskrtu »sreni«)! Število 12 je bilo sveto in je predstavljalo pomnožitev svetega TROJSTVA (božanska trojica) z zemskim ŠTIRI (kvadrat, štiri strani neba, štiri prvobitne note, štiri prvine, itd.). In beseda VAS bi lahko izhajala iz imena starega glavnega mesta Mitancev »Wasukkani« in še prej iz akadške besede »wasskanu«, kraj, kraj bivanja, bivališče, prestolnica.

Znano je, da se je 12 keltskih »tetrarkov« enkrat letno srečevalo v Galatiji, v Drunemetonu (»dru«, drevo, gozd; »nemeton«, »nebo, nebesa; iz tega toponim Sveti Gozd; »De Leg.«, Ciceron, II., 22; Ciceron se je rodil v lacijskem mestu Arpinum, ki je pripadalo prej plemenu Volscijev, nato Samnitom in Rimljanom).

SELA pa, ki so nastala iz odselitve mladcev v bližino vasi zaradi prenaseljenosti, niso imela pravice do samostojne dvanajstije.

Starešine so se shajali pod košato lipo (vez med nebom in zemljo) sredi vasi, okoli kamnite MIZE, ki je večkrat bila OKROGLEGA TLORISA (velika županija ali »banka« v Benečiji; »Alpi Giulie«, G. Caprin, 1985). V Bjači pod Landarjem še hranijo veliko kamnito ploščo, okoli katere se je sestajala landarska banka (it. »arengo«. Kamen je edini ostanek nekdanje avtonomije dveh dolin. Starinska priča vaške samouprave med BENEŠKIMI SLOVENCMI (gotovo več kot 1.000

Kupa, vodnjak, pričevanja, prepород in petelin

Še nekaj bi sedaj lahko povedali o simboliki KUPE.

Herodot pravi, da so Skiti imeli navado izdelovati iz sovražnikove lobanje kupo, iz katere so pili sovragovo kri, ali ob posebnih priložnostih kri prijatelja (pobratnje), pomešano z vinom. Kot smo že omenili, so imele kupe, v katerih je bila kri ali pa vino pomešano s krvjo, nadnaravno zmožnost SPREMENITI človeka, ki je iz njih pil.

Skiti naj bi imeli velike, dolge železne sablje, ki so bile intimno povezane s simboliko krvi in obrednimi žrtvami. Herodot pravi, da so ob posebni priliki, oziroma ob prazniku njihovega boga vojne, katerega je predstavljala velika, železna sablja, nataknjena na vrhu velike lesene kope, bogu žrtvovali konje, govedo in človeške žrtve. Potem ko so človeške žrtve obglavili, so kri nosili na vrh kope in z njo napajali sveti MEČ.

Najvišje božanstvo teh plemen je bilo SONCE, kateremu so žrtvovali bele KONJE. Tudi Skiti, naj bi imeli, podobno kot Kelti, svoje svete predmete in sicer PLUG, MEH (vrečo iz kože), BOJNO SEKIRO IN KUPO («Ancient Europe», S. Piggott, Edinburgh University Press, Edinburg 1965).

Herodot iz Alikarnasa (484-425) nadalje piše v svojih »Zgodbah« in sicer v I. knjigi, o vojni perzijskega kralja Cira z Masageti (približno leta 530 pr. Kr.), ki naj bi bili po njegovem mnenju tudi Skitskega rodu in jim je poveljevala KRALJICA TOMIRI (po kraljevi smrti). Junakinja je premagala perzijskega kralja Cira, ga obglavila in njegovo glavo potopila v meh, poln krvi. Kronist je z občudovanjem opisal to spolno emancipirano, pravno – svobodno kraljico, zmožno vladati in zmagovito voditi svojo vojsko.

In zlasti v Velsu (nekoč Severn, Anglija) so arheologi odkrili v bližini svetih izvirov, ki so bili v varstvu Belih žena («gwrach-i-rhibyn«, pa ne da pomeni vračke z ribnika), veliko število obrednih GLAV (VII. stol. po Kr; podobno tudi v oppidum Entremont in Roquepertuse, oboji v Provansi, Francija). Prav pokrajini Vels

»Pankeltski« kotel – situla preroda

Keltski KOTEL PRERODA, ki je imel čudežno moč spraviti k življenju junaka, ubitega med bojem, je bil v rokah najstarejše boginje Cailleach. Kotel naj bi bil poleg drugega predstavljal neizčrpen vir hrane (morda duševne) in simbol kraljevskega dostojanstva.

Kotel bi lahko povezali tudi z obredi kulta plodnosti, ob priliki katerih so se izvajale orgije in ga primerjali z vedsko »joni«, simbolom plodnosti in božanstva (»Folk – Lore, VIII, str. 351, Crooke).

Iz rok boginje Cailleach naj bi kotel prišel v posest boga DAGDE (»dago-devos« – dobri bog; spomnimo se tudi slovenske DAGANE, DAHOVINE!), ki je predstavljal, po mnenju nekaterih raziskovalcev in tudi po našem, staro ŽENSKO božanstvo zemlje in poljedelstva, ki je s časom spremenilo spol. Dagdova družica naj bi bila Boand, poosebljena reka BOYNE (»Revue Celtique«, Paris 1870). Dagda (Dakda?) je bil namreč odgovoren za ŽITO in MLEKO (v sanskrtu »sabar«) in deležen žrtev v obliki »krvi in mesa« (»Book of Leinster«, faksimile reprint, str. 246bb, London 1880). V svoji lasti je imel GORJAČO, s katero je lahko jemal ali vračal življenje, KOTEL preroda in kozmično KOLO (s šestimi prečkami).

Velška boginja plodnosti Ceridwen naj bi tudi bila v posesti kotla z imenom AMEN. V kotlu naj bi pripravljala magični napoj MODROSTI z imenom »GREAL« iz šestih magičnih ZELIŠČ!

Posodo (kotel) najdemo nato v posesti kralja Brana, kateremu naj bi jo izročila velikana (slovenski Ajdi!) Llassr Llaes GyfneWID in njegova žena Cymideu Cymeinfol, ki sta se iz Irske, kjer sta živela v nekem jezeru, zatekla h kralju v britanski VELLS.

Večkrat se AJDI omenjajo v slovenski mitologiji in predstavljali naj bi velikane, oziroma avtohtone pogane (pravilneje pa ljudi iz davnine).

T.i. »blagoslovljeni« BRAN naj bi predstavljal britanskega kralja (ne pozabimo niti Brona, Jožefovega svaka, viteza Bronsa in končno Brana, »keltsko« božanstvo).

Predkelti

Kdo naj bi bili PREDKELTI (ali PREDROMANI, pojem, katerega pogosto uporabljajo jezikoslovci, ko omenjajo »neznana« avtohtona ljudstva (»Davnina govori«, str. 206, L. Vuga, Jutro, Ljubljana 2003), ki so ustvarila in skoro v celoti ohranila vse te čudovite mite, legende, rekli bi lahko tudi verske in kraljevske, USTOLIČEVALNE tisočletne običaje. Morda je ta neznani narod/ekstrakt (kot kocka za juho) zgoščen danes v čisto majhnem prostoru, kjer se govori ogromno število narečij, kjer se dobro je, kjer so znani mnogi različni in okusni recepti, kjer se pije dobro vino, jabolčnik in pivo, kjer je med sladek (v sanskrtu je med »madhu«), kjer živijo dobri ljudje, ki se z lahkoto naučijo tujih jezikov in se pred njihovimi očmi vsak dan odkriva omamljujoče lepa, enkratna pokrajina, podobna tisti izpred 3000 let?

Nočemo verjeti našim slovenskim, kmečkim, ljudskim legendam in mitom, arhaičnim epom, ki so tako stari in izrabljeni, da izgledajo kot od lačnih VOLKOV oglodane kosti?

Od volkov, ki bi želeli te kosti zmleti in jih spremeniti v prah, da ne bi ostalo več od njih niti drobca. Preberite torej čudovito narodno pravljico »Vojska z volkom in psom«, katero je priredil M. Valjavec v »Slovenski čitanki« (str. 89, J. Sket, Družba sv. Mohorja, Celovec 1903)!

Volkovi še danes renčijo v Evropi brez meja!

Iz tega keltskega, oziroma PRED keltskega ljudskega, kmečko-pastirskega življa, obogatenega z zaznamujočim srednjeevropskim duhovnim bogastvom UPANJA in ODREŠITVE, naj bi torej izvirali predkrščanski in pozneje srednjeveški Arthurjevi, oziroma GRAALOVI miti.

Kelti ali Galci bi pa lahko predstavljali VENETSKA plemena, ki so se izkazala/specijalizirala zlasti v trgovski in vojaški stroki. To se vidi v veliki skrbi, ki so ga njihovi predstavniki posvečali izdelavi orožja in raznega okrasja (z uporabo odličnega JEKLA, severnega jantarja in južne korale (it. »corallo«). Koralda je

Belinuntia, kruh in vino, kelih – pissida, telo in kri, hostija

Kruh in vino sta predstavljala pred posvečenjem le navaden kruh in vino. Komaj leta 1215 je Lateranski koncil (papež Inocenc III.) dokončno razložil kako naj bi prišlo do čudeža utelešenja, oziroma čudotvorne spremembe (»transsubstancijacije«) kruha v meso in vina v kri Odrešenika. Saj je Kristus božanskega, a istočasno zemeljskega izvora.

Omembe vredno je, da pomeni hebrejska beseda »lehem«, kruh, medtem ko pomeni arabska beseda »lahm«, mesò. Govorimo o posvečenem Mesu, ki predstavlja odrešitveni, razodeti Logos.

V XI. stoletju je bilo obhajanje redkost, samo po omenjenem koncilu je bilo vernikom priporočeno spovedati se in obhajati vsaj enkrat letno.

V najstarejših časih so hranili posvečeni kruh v leseni okrogli škatli (v sanskrtu »koša«) ali nekakšnem kelihu s plosko pokrovko (slov. tudi »rena«), kateremu so Grki pravili »pyxis idos« (it. »pisside«, mogoče slov. posoda).

Ob tej priliki opazimo dve zanimivosti.

Najprej pride na vrsto botanična zanimivost in sicer ugotovimo, da je prav BLENOV (giusquiamo nero, blen, BELINUNTIA) sad najbolj podoben kelihu s PLOSKIM (!) pokrovčkom (Enciclop. Rizzoli Larousse, 2000, CD), druga zanimivost pa je v SLOVENSKEM poimenovanju ženskega spolovila (dve varijaciji)!

Spomnimo se, da je bila Belinuntia zelišče, posvečeno slovenetskemu bogu BELINU (»Belinov kodeks«, I. Petkovšek, Jutro, Ljubljana 2005).

Seveda se ni v zgodnjem srednjem veku posvečeni kruh hranil samo v cerkvah, marveč tudi v privatnih domovih.

V angleškem prevodu Borrrovega »Jožefa iz Arimateje«, pripoveduje Sarra-cynta, žena Evelacha, enega najstarejših kraljev Graala, kako je njena krščanska mati hranila posvečeni kruh v skrinjici, v strahu, da ne bi tega zvedel njen mož,

Ranjeni kralj, imena vitezov, Merlin in Artur, Troja, reke in mladost

V poznem graalskem tekstu »Elucidation« pridemo do razlage, zakaj naj bi bilo kraljestvo, kjer je živel Ranjeni Kralj, v tako slabem stanju.

V davnih časih so v Logresu studenci veselo žuboreli (po mnenju raziskovalca Wisse-Colin naj bi se mislilo na griče, »berg« in ne na studence) in so device svečenice, ki so jih čvale, popotnikom radodarno postregle in jih odžejale. LOGRES (»log« = gaj, medgorska ravnica, konec doline; »resa« = gorska trava, ali kraj KRESA?) naj bi ustrezal kraju Saint Michaels Hill v angleškem Somersetu. Sončni nadangel Mihael (angel »z obrazom«) pa naj bi ustrezal sončnemu božanstvu ABLUNU – BELINU (»Simboli della Scienza sacra«, str. 92, R. Guenon, Adelphi, Milano 2005)!

Nekateri francoski avtorji menijo, da naj bi ime Logres izviralo iz francoske besede »orgueilleuse«, ponosen!

Znano je tudi, da se je nekoč francoski atlantski otok Mont-Saint-Michel nazival Mont Belaine, oziroma Tombelaine (»tom« je mogoče DOM?).

Zlobni, požrešni kralj Amangons je, torej, eno izmed teh vilinskih bitij posilil in ji odnesel zlato kupo (kar naj bi simbolično pomenilo oskrunbo), s katero je odslej hranil samo samega sebe. Odtlej ni bilo več slišati pojočih studecev in ne videti vil, nekdanjih »keltskih« svečenic in varuhinj zdravilnih vrelcev (»La Folk-lore de la France«, P. Sebillot, 4 vol., Paris 1904; predgovor h Chretienovemu »Conte du Graal«).

Kraljestvo je žalostno in hirajoče pričakovalo prihod viteza, ki naj bi »OSVOBODIL VODE« in pripomogel k ponovnemu razcvetu narave! Po tisoč letih se je to res zgodilo. Arthurski vitezi so v gozdu našli dekleta in vsaki je sledil vitez (sin, sad posilstva).

graalskih zgodb pa ne najdemo nikoli Longinovega kopja povezanega s kupo, oziroma vazo! Razen če ne gledamo na Kristusovo rano kot na kupo.

Uporabljeni simboli so, kot smo videli, mnogo starejšega izvora in čeprav jih zasledimo v keltski in irski tradiciji moramo priznati, da so se jih že Kelti sami polastili od nekega srednjevropskega, predkeltskega naroda, verjetno prav tistega, od katerega so se navzeli tudi podstati svoje religije.

Pri tem narodu (morda legendarnem Tuatha de Danann/Tuadhe d'Anu, plemenu boginje DANE) so bili vsi simboli med seboj neločljivo povezani, kar priča o že starem, uzakonjenem obredju. Možno je, da so že Kelti pozabili na pomen nekaterih simbolov. Zlasti če primerjamo njihove KOTLE blagostanja (it. »cornucopia«) s sveto KUPO, opazimo, da je kotel v glavnem predstavljal izvor le splošnega zemskega blagostanja. Čeprav vidimo na kotlu iz Gundestrupa boginjo, ki vtaplja v kotel vojščake pešake (v sanskrtu »padati«), iz njega pa se vračajo prerojeni v konjenike. Raziskovalec J. A. McCulloch sploh vidi v kotlu le indijsko »joni«.

Prava graalska KUPA pa ni izvor blagostanja, niti proizvajalec izborne hrane in njena oblika ne odgovarja velikim dimenzijam kotlov, oziroma situl!

KUPO je z lahkoto nosila MLADENKA v rokah nad glavo, SULICO pa je v procesiji nosil MLADENIČ (oba predmeta sta bila vedno skupaj).

*Kupa iz klorita
z lepim kozorogom in zeliščem
(III. tisočletje. pr. Kr., Jiroft, Iran)*

Sulica in kupa naj bi torej predstavljali simbol življenja, oziroma zelo star spolni simbol, v kolikor naj bi sulica predstavljala moško spolno moč, kupa pa žensko. Njihov odnos z ostalimi simboli pa naj bi predstavljal izvajanje zelo starega obreda, od katerega naj bi ostali le drobcji (Lewis Spence)!?

Združena simbola, oziroma sulico poveznjeno v kupo, najdemo v verziji »Gawa-in-Bleheris« (podoben simbolizem najdemo tudi v poznejših krščanskih verzijah, »The Quest of the Holy Grail«, str. 575, F. Sommer 1875-1962, Romania, XXXVI).

Ranjeni kralj, zdravnik, Gawain in čarobno zelišče

Želeli bi dodati malenkost, o še danes obstoječem japonskem, pomladanskem prazniku in procesiji »Hounen Matsuri« (15. marca, »matsuri« = verski praznik, »hounen« = leto blagostanja), v mestu Komaki, blizu Nagoye, kjer prenašajo na nosilih velikanski »falus« (iz cipresinega lesa, dolg 2,50 metra in težak 400 kg.). Čeprav se vse praznovanje odvija v znaku veselja in trušca, ima shintoistični praznik svoj izvor v oboževanju boginje plodnosti Tamahime. Zanimivo je, da prenaša »falus« skupina moških, starih 42 let (obdobje, ki je smatrano nevarno za moško plodnost; pred nami se, torej, pojavi evropski, srednjeveški RANJENI KRALJ). Falus nesejo moški v dar boginji in ostane v oskrbi njej posvečenemu templju do naslednjega leta (prerod).

*Praznovanje »matsuri« na Japonskem
(Komaki)*

Potrebno je nekaj povedati o važnem liku ZDRAVNIKA (šamana), ki se od pamtiveka pojavlja v raznih obredjih, čeprav v nekaterih nima več nobene vloge. Že v Vedah je omenjen (Rig-Veda, 10-97, prev. Schroeder) šaman, ki opeva moč svojih ZDRAVILNIH RASTLIN.

Njegovovažno opravilo je bilo ponovno OBUDITI K ŽIVLJENJU, oziroma

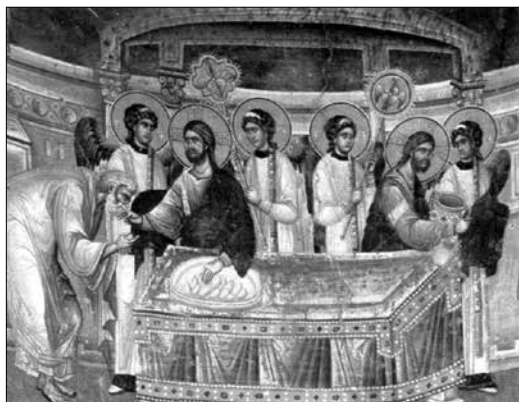
O Graalu

Skrivnostno vzdušje je vedno obdajala lik svete kupe, oziroma GRAALA.

Nihče ni o njem vedel veliko, pa sploh prepovedano je bilo o tem govoriti. Graal je torej predstavljal nekaj skrivnostnega, odrešiteljskega in istočasno grozljivega in zelo nevarnega. Spomnimo se na nevarno svetopisemsko »ARKO«, ki je morda najprej vsebovala živo kačo (»Dizionario Universale dei Miti e delle Leggende«, A. S. Mercatante, Newton e Compton, Roma 2002; Stari Testament, Eks. 25: 10-22).

Vzhodna božanstva, katera smo omenili, so umirala in prenovljena oživljala. Vzhodna religija je bila polna žalosti, objokovanja, a nad vsemi temi žalnimi eksternacijami je vedno prevadalo veliko veselje, prepojeno z upanjem in osvobodilnim občutkom odrešenja (it. »riscatto«).

Kaj takega pa v uravnovešeni, materialni, geometrijski, »napredni« grško – rimski kulturi nismo opazili. Pri teh kulturah namreč preživljajo božanstva svoja brezkončna življenja v večni mladosti in veseljaštvu. Smisla po ODREŠENJU IN PRENOVI PA PRI NJIH NI!

*Apostolska evharistija,
ikona iz Staro Nagoričino,
Makedonija 1314*

Prve neorganizirane krščanske skupnosti so živele v okrilju kulture vzhodnih narodov (Semiti, Egipčani, Frigi) in se od njih navzele duhovnih nazorov (evharistija – obhajilo, istovetenje z Božanstvom). Seveda se je rimska krščanska Cerkev

Sklepne besede

Vsi podatki, do katerih lahko pridemo ob raziskovanju arhaičnih religij, nas privedejo do mnenja, da ni človek nikoli rad sam potoval. Kaj kmalu se je zavedal, da ni samo bitje, sestavljeno iz mrtvih zemeljskih tvarin, temveč, da se v njem skriva iskra nečesa drugega, nerazumljivega, nedoločnega, vzvišenega, poduhovljenega. Pod pepelom je tlela božanska iskra UPANJA!

Edino to ga je razlikovalo od ostalih nešteti bitij, ki so si z njim delila biosfero planeta Zemlje.

Nerazumljivo, človeškemu umu nedosegljivo božanstvo ni nikoli spustilo človekove roke. Odkar se je človek pojavil na zemlji v človeški obliki, mu je stalo ob strani, v dobi primernemu, oziroma dostopnemu liku. Človek je božanstvo postopoma, po svoji moči spoznaval, se mu popolnoma podredil in se postopoma skušal celo z njim izenačiti. Zavrgel ga je tudi, a kmalu spoznal, da nima življenje brez njega nobenega smotra.

Posrednik med Bogom in človekom je na zahodu postala rimska katoliška Cerkev, čeprav je ta ustanova večkrat pozabila na svoj cilj in na njej lastno ponižnost, katere je bila dolžna najrevnejšim in nebogljenim. Leta 1302 je papež Bonifac VIII. znova poudaril s svojo bulo »Unam Sanctam« papežev vlogo v smislu Kristusovega vikarija na zemlji in preminentnost nad zemskimi vladarji. Stroga, nepopustljiva je Cerkev postala s ponižnimi in popustljiva z mogočniki. Podeljevati je pričela celo kraljevsko dostojanstvo mogočnikom, ki so bili do nje spoštljivi in darežljivi. Cerkev, zlasti vzhodna (Bizanc), oziroma Bog, je postal nedosegljiv za navadne vernike, simbol tega stanja pa je bil v vzhodnem mašnem obredu zid, ki je vernike ločeval od mašnika.

Važno je omeniti, da se to ni pripetilo s ponosnim slovenskim narodom in zato so njegovi kralji ostajali le VOJVODI (princi).

Ob besedi PRINC pa moramo omeniti zelo redko knjigo iz leta 1836, ki jo je dal tiskati Čeh Venceslav Jurij Dunder na Dunaju (Slovanska knjigarnica J. Venedikta)

avtorja Kačiča. Knjiga, katere dva izvoda naj bi se nahajala v Praški Vseučilišni knjižnici, je bila napisana v hrvaščini leta 1759, njen naslov pa je »RAZGOVORI UGODNI NARODA SLOVINSKOGA. V njej avtor navaja 50 slovenskih KRALJEV od Kristusovega rojstva dalje (»V senci zgodovine«, D. Žunkovič – L. Verbovšek, Jutro, Ljubljana 1998).

Znano je tudi, da so razni narodi, ki so bili pod stalnim pritiskom velikih, ponosnih narodov (dovolj je, da pogledamo zemljevid Evrope, kjer vidimo obseg ozemelj, ki so v rokah slovanskih narodov), ki so stalno ogrožali in krčili njihov življenjski prostor, izbrali strategijo psihološkega zanikanja obstoja, pomanjšanja in odmaknjenja v fantastično dimenzijo teh velikanov, oziroma nasprotnikov (podobne strategije se je poslužila tudi Cerkev v odnosu s poganskimi božanstvi)!

Poudariti je tudi treba, da sta bili zgodovinopisje in religija že od nekdaj manipulirani s strani zmagovalcev.

Vsekakor moramo tudi razumeti, zakaj je srednjeveška rimska Cerkev (oblast je bila v rokah papeža in Canterburyjskega nadškofa) skoro iznenada prišla do take nenavadne in nadnaravne moči. Izgleda, da se je to zgodilo ob nenadnem pojavu cesarskega dokumenta, t.i. »CONSTITUTUM CONSTANTINI«, okoli druge polovice VIII. stoletja, leta 751, za časa papeža Zaharije in kronanja Pipina Kratklega, kralja Frankov, sina Karla Martela, prvega Karolinca.

Ta dokument naj bi bil pripravil sam cesar Konstantin I. (rojen leta 288 v Nišu, umrl leta 337 v Nikomediji) celih 400 let prej in ga izročil papežu Silvestru I. (314-335). Od tedaj naprej so bili kronani s privoljenjem papeške oblasti le kralji, ki so priznavali nadnaravno premoč krščanske rimske Cerkve. Dokument je pozneje omenil leta 1054 papež Leon IX., a od XII. stoletja naprej je postal orodje, katerega se je Cerkev stalno posluževala za overjanje svoje nadvlade nad kralji in tudi pravna podlaga za izvajanje posvetne oblasti.

Znameniti dokument pa ni bil niti zelo spretno izdelan ponaredek, na katerem pa je vseeno, v brk resnici, odtlej naprej, slonela vsa posvetna moč rimske Cerkve (»Mito e magia del Santo Graal«, str. 21-32, L. Gardner, Newton & Compton, Roma 2005).

Cesar Konstantin, je še devet let po svojem spreobrnjenju (leta 312) koval kovanice z likom božanstva »Sol Invictus« (Zmagoslavnega Sonca). Božanstvo je v Rim, med leti 218-222, vpeljal cesar Elagabal, ki je bil sam svečenik tega boga v Emesi, v Siriji. Božanstvo je predstavljalo sinkretični kult raznih bogov iz rimskega in bližnjevzhodnega območja. Konstantin je tudi odločil, da naj se praznuje Kristusovo rojstvo ob zimskem solsticiju in določil Nedeljo (angl. »Sunday«) za praznični dan,

a ta dan je bil že namenjen oboževanju boga Sonca. Kostantina je komaj na smrtni postelji krstil arijanski škof Eusebij iz Nikomedije. Arijska je bila prva heresija, ki je nastala po prvem Ekumenskem Konciliju v Niceji, leta 325. Bistvo herezije je trditev, da je Kristus le podoben Bogu, a ni ustvarjen iz iste snovi.

Otrok – človek se je, podobno kot današnji najstniki, upiral Očetu, s časom je pa postal tudi sam oče, ded in končno pepel. Zemlja mu je ostajala dobrohotna, a neupogljiva Mati (tudi papeža Janeza Pavla II. smo videli večkrat poljubiti zemljo v znak spoštovanja njenih prebivalcev).

S pomočjo neuklonljive, a dobrohotne Matere in usmiljenega Očeta, ki mu ni spustil roke, je torej zlasti preprosti človek – vernik, tudi potem ko ga je Cerkev zanemarila in se celo obrnila proti njemu, iščoč svojo SLAVO – GLORIJO, vedno iskal pravo pot in se skušal izmotati iz mrež gravitacijske sile nove, njemu nerazumljive vere.

Religija, oziroma vera naj bi torej predstavljala masko, katero si je nadel razum, ko je nebogljjen obstal pred velikim vprašanjem o smotru življenja in obstoju božanstva. Seveda pa ni mogoče s samim razumom dokazati obstoj Boga. In to prav zato, ker bi racionalni dokaz predpostavljal razumsko obvladovanje, izmerljivost, omejenost božanstva.

Bog pa po definiciji ni umsko obvladljiv. Zadovoljiti se, torej moramo živeti v Bogu, saj smo pač delček njegove neskončnosti. Tako sta menila tudi nemški domenikanec Meister Johannes Eckhart (1260-1328), ob koncu svojega življenja označen za heretika in španski karmelitan in pesnik, sv. Janez della Croce (Juan de Yepes, 1542-1591) iz Fontiverosa, oziroma Avile (»keltske« Abule).

Vneto se danes razpravlja o dvojnosti (it. »dualismo«), o belem in črnem, o svetlobi in temi, o vlagi in suši, toploti in mrazu, o dobrem in ZLU, itd., o polariteti, ki urejuje naše življenje. O dvojnosti, ki naj bi se porodila, ko je ADAM takoj po svoji pregrehi spoznal razliko med dobrim in zlom (Geneza, III,22). A tako ne bo šlo!

Zla v naravi ni.

V naravi je vse DOBRONAMERNO, ker narava v resnici dvojnosti ne pozna, vse je zajeto le v pojmu DOPOLNILNOSTI!

ZLO pa ni ne polovica ne del nobene dvojnosti – dopolnilnosti!

V grščini naj bi beseda »diabolos« predstavljala »tisto kar deli«, izraz je torej samo negativen in čisto lepo odgovarja naši trditvi.

»To kar ločuje« poznamo tudi z imenom Satana (a le od IV. stol. naprej, čeprav ima podoben pomen že sanskrtška beseda »satana« = kar povzroči padec, kar uniči, padec), a upoštevati je treba dejstvo, da obstaja med Ošeti (verjetno potomci Alanov, Kavkaz) neko zelo SVETLO, ŽENSKO božanstvo z imenom »SATANEY«, ki naj bi predstavljalo LUNO. Zanimivo je tudi, da v sanskrtu beseda »URAGA« pomeni kačo.

SATAN, torej, prevzame v IV. stoletju nase vso dediščino do tedaj oboževanih poganskih božanstev in zadobi grozljivo obliko.

ZLO preveva torej samo človeško družbo (»Die Religion der Gesellschaft«, Niklas Luhmann, 2000), le človek je najkrvoločnejša zverina na zemlji. Zlo je nekaj izrednega, NE ravna se po naravnih zakonih. Zlo je sàmo, brezsmotno in prav v zlu najdemo dokaz, da obstaja nekaj (»Materia Materiata«), kar nadkriljuje človeka, a je istočasno odvisno samo od njgove svobodne volje (it. »libero arbitrio«; »Elementa Philosophiae«, Thomas Hobbes, med letoma 1642 in 1658). Z vprašanjem Zla so se bavili filozofi kot so Sokrat, Hegel, Epikur, Konfucij, sv. Avguštin, Jeremy Bentham, Hegel, Henry Sidgwick, Nietzsche, itd. Vpraševali so se o pomenu in izvoru Zla.

Da pa je Zlo nekaj nadnaravnega, se končno prepričamo v kabalistični »Knjigi o Stvarjenju« (»Jezira«), kjer tudi piše, da je Zlo nenevarno, dokler se nahaja v kraju, ki mu je bil dodeljen, oziroma v neki hipotetični »ZUNANJI« dimenziji. Zlo naj bi torej v resnici pokazalo vso svojo nevarnost in uničujočo moč, samo ko bi se pojavilo na nepravem mestu, zlasti ko mu človek sam odpre vrata, ali mu ne prepreči vstopa. Spomnimo se na tem mestu na nesrečno Pandoro, katero je iz gline ustvaril Hefajst. Jupiter ji je pa podaril skrivnostno škatlo, vsebujočo vse nesreče življenja.

Čeprav ima filozof slovanskega porekla Immanuel Kant v nekem svojem zapisu ZLO za črva, oziroma trakuljo (»Die Religion innerhalb der Grenzen der blossen Vernunft«, 1793; glej tudi »La gaia scienza«, 1882, Friedrich Nietzsche), ki človeka izčrpa, oziroma ga od znotraj posesa.

Poudariti je potrebno tudi, da je samo UVEDENEC v nekdanji človeški družbi vedel, da obstaja EN SAM BOG, medtem ko so se profani zatekali po uteho k raznim posebljenim aspektom božanske narave, oziroma k njegovim raznoraznim odtenkom, odsevom. En sam Bog torej, ki predstavlja in je misterij studenčno čistega, neskončnega »ENEGA« bitja (t.i. »Očetov misterij«), ki preveva vse Stvarstvo in izničuje materialni Dualizem, oziroma tudi Zlo. Bog, iz katerega izvira le ljubotvorna Komplementarnost, oziroma ravnovesje (erotični kipi na indijskih templjih).

Človek naj bi se torej rodil v znamenju izvirnega greha. To je greh, katerega današnji človek ni sam kriv, ampak naj bi ga dobil v dediščino od svojih prvobitnih staršev Adama in Eve, ki sta edina preizkusila sladkost Raja na Zemlji (sv. Pavel, Pismo Rimljanom 5,19). Ta greh se je torej prenesel na Adamove dediče in človek sam še ni tako uveden v Božje naklepe, da bi lahko to skrivnost dojel. Spominja nas na italijanski državni dolg (»debito pubblico«), po katerem naj bi se vsak otrok rodil že s 30.000 evrov dolga na grbi.

Zla naj bi se torej človek, po naukih krščanske Cerkve, rešil le s pomočjo KRSTA, ki mu odplakne (gr. »baptisma« = izmivanje) izvirni greh, a zlasti s pomočjo Kajna, prekletega a nesmrtnega Adamovega sina, oziroma počlovečene Smrti, ki končno odreši človeško dušo svojega zemskega olupka, oziroma »pregrešnega« telesa.

Problem izvora in pomena Zla ostaja še nerazrešen, zlasti danes, ko skušajo nekateri visokoleteči razlagalci (»esegeti«) zgodovine izenačiti poražene pošasti, rablje, zločince proti človeštvu in mučitelje (besedo mučiti lahko izrazimo tudi z besedo gnjaviti in po angleško bi se to reklo »to gnaw«) z LJUDMI, ki so svoje življenje žrtvovali v prid človeštva.

Naj bi torej ne bilo nobene razlike med dobrim in zlom?

Bibliografija

- BPSL – BAJKE IN PRIPOVEDKE SLOVENSKEGA LJUDSTVA, J. Kelemina, Humar, Bilje 1997.
- VUOS – VEROVANJA, UVERE, OBIČAJI SLOVENCEV, V. Möderndorfer, Družba sv. Mohorja, Celje 1946.
- ISG – INDAGINE SUL SANTO GRAAL, J. L. Weston, Sellerio, Palermo 2005.
- DUML – DIZIONARIO UNIVERSALE DEI MITI E DELLE LEGGENDE, A. S. Mercatante, Newton & Compton, Roma 2002.
- MSZ – MEJNIKI SLOVENSKE ZGODOVINE, V. Habjan, Založba 2000, Ljubljana 1997.
- SVK – VALVAZORJEVO BERILO, M. Rupel, Mladinska Knjiga, Ljubljana 1951.
- STAROSLOVENSKA GROBIŠČA V SEVERNI SLOVENIJI, Josip Korošec, Družba sv. Mohorja, Celje 1947.
- 720 LET RAVNE NA KOROŠKEM, F. Sušnik, S. Pahič, M. Dolinšek, Mestna konferenca SZDL, Ravne na Koroškem 1968.
- MATERIALI PER LA DIALETTOLOGIA E L'ETNOGRAFIA SLAVA MERIDIONALE, Baudouin De Courtenay, Centro studi Nediža, EST, San Pietro al Natisone (UD – TS) 1988.
- MITOLOGIA SLAVA, A. Bruckner, Zanichelli, Bologna 1923.
- TORKE, S. Comugnaro, Beneški študijski center Nediža, Špeter 1984.
- GLI SLAVI. LE CIVILTÀ DELL'EUROPA CENTRALE E ORIENTALE, F. Conte, Einaudi, Torino 1991.
- IL Matriarcato Slavo, E. Gasparini, Malfasi, Milano 1949.
- DIVJA ŽENA, R. Molaro, EST, Trieste 1986.
- LE TRADIZIONI POPOLARI DELLA VAL NATISONE E CONVALLI, A. Nicoloso Ciceri v »Val Natisone«, AA. VV., N. U. della Soc. Filol. Friulana, Udine 1972.
- INVITO A MONTEFOSCA, A. Ciceri, Sot le Nape, n° 4, 1972 (popačeno izrazoslovje zaradi nepoznavanja jezika)
- ALPES ORIENTALES – IV., P. Perusini, L. S. Olschki, Firenze 1964.
- LE GRANDI MADRI, AA. VV., Tilde Giani Gallino, Feltrinelli, Milano 1989
- IL FONTE DELLA VITA, Audrado iz Senza, F. Stella, Firenze 1991
- LA SAGA IRLANDESE DI CUCHULAINN, v »Saghe e leggende celtiche«, G. Agrati – M. L. Magini, Milano 1982.
- STREGONERIA E STREGHE NELL'EUROPA MODERNA, AA. VV., Pacini, Ospedaletto 1996.
- IL POTERE FEMMINILE, J. J. Bachofen, Marsilio, Venezia 1990.
- ANTICHI CULTI MISTERICI, W. Burkert, Laterza, Bari 1989.

- I NOMI DELLA DEA, J. Campbell, R. Eisler, M. Gimbutas, C. Muses, Ubaldini, Roma 1992.
- IL POTERE DEL MITO, J. Campbell, Guanda, Milano 1990.
- L'EROE DAI MILLE VOLTI, J. Campbell, Feltrinelli, Milano 1984.
- ALLE ORIGINI DELLA DANZA, E. Casini-Ropa, Il Mulino, Bologna 1990.
- L'INQUISIZIONE SACRA, P. Ceccoli, Demetra, Verona 1999.
- IL SENTIERO DELLA DEA, P. Curot, Sonzogno, Milano 1999.
- I MISTERI DI ISIDE, R. De Traci, Sperling & Cupfer, Milano 1997.
- IL CALICE E LA SPADA, R. Eisler, Pratiche, Parma 1996.
- IL LINGUAGGIO DELLA DEA, M. Gimbutas, Longanesi, Firenze 1990.
- I BENANDANTI, C. Ginzburg, Einaudi, Torino 1996.
- LA DEA BIANCA, R. Graves, Adelphi, Milano 1992.
- RITI, MITOLOGIA E MAGIA IN EUROPA ALL'INIZIO DELL'ERA MODERNA, W. Monter, Il Mulino, Bologna 1987.
- THE CREATION OF THE FIRST ARTHURIAN ROMANCE, C. Luttrell, A Quest, London 1974.
- LE STREGHE, M. Montesano, Giunti, Firenze 1996.
- LA SIGNORA DEL GIOCO, L. Muraro, Feltrinelli, Milano 1977.
- LA GRANDE MADRE, E. Neumann, Astrolabio-Ubaldini, Roma 1975.
- DONNE SELVATICHE, C. Rise, M. Peregger, Frassinelli, Piacenza 2002.
- LA FORESTA DEI SIMBOLI, V. Turner, Morcelliana, Brescia 1976.
- I RITI DI PASSAGGIO, A. Van Gennep, Bollati Boringhieri, Torino 1983.
- I CELTI ALLE ORIGINI DELL'EUROPA, J. Filip, coll. Paperbacks Civiltà scomparse, Newton & Compton, Roma 1980.
- I CELTI, K. Venceslas, Archeo št. 73, članek Attualità del passato, str. 50-109, 1991.
- A GUIDE TO WESTERN HISTORICAL SCRIPTS FROM ANTIQUITY TO 1600, Michelle P. Brown, London - Toronto 1990.
- IL MITO DELLA TAVOLA ROTONDA, Norma Lorre Goodrich, Rusconi, Milano 1989
- THE CATHOLIC ENCYCLOPEDIA, C. G. Herbermann et al, London 1907-14.
- THE MIDDLE AGES: A CONCISE ENCYCLOPAEDIA, H. R. Loyn, London 1989.
- THE ANTONINE WALL, A. S. Robertson-L. Keppie, Glasgow archaeological society 2001.
- LIGURI E CELTO - LIGURI, R. de Marinis, v »Italia omnium terrarum alumna. La civiltà dei Veneti, Reti, Liguri, Celti, Piceni, Umbri, Latini, Campani e Iapigi«, str. 157-259, Libri Scheiwiller, Milano 1988.
- THE LA TENE CULTURE OF CISALPINE GAULS, v »Keltskè študije«, str. 23-50, V. Kruta, Brežice 1977.
- I SACRI MONTI DELL'ARCO ALPINO ITALIANO, M. Centini, Priuli e Verlucca Ed., Pavone Canavese 1990.
- I CELTI A SUD DELLE ALPI, A. Violante, Amilcare Pizzi, Milano 1993.
- LE CORAIL, LE VIN ET L'ARBRE DE VIE:OBSERVATIONS SUR L'ART ET LA RELIGION DES CELTES DU V. AU I. SIECLE AVANT J. C., V. Kruta, v »Etudes celtiques«, št. 23, str. 7-32, 1986.
- L'ART PROFANE A L'EGLISE, G. J. Witkowski, Paris 1908.
- MATERIALI SENONICI DEL PICENO E ARTE CELTICA, V. Kruta, v »La civiltà picena nelle Marche. Studi in onore di Giovanni Annibaldi«, str. 388-401, Ripatransone 1992.

- LA SECONDA ETA' DEL FERRO NELLE ALPI CENTRALI, G. Bregonzi, P. Agostinetti Piana, str. 361-391, v »La Valle d'Aosta nel quadro della preistoria e protostoria nell'arco alpino centro-occidentale«, Istituto Italiano di preistoria e protostoria, Atti della XXXI. Riunione scientifica, Firenze 1997.
- OSSERVAZIONI SUL CELTISMO NEL VENETO EUGANEO, str. 7-32, L. Capuis Calzavara, M. A. Bianchi Chieco, v »Archeologia veneta«, št. 3, 1979.
- INDIGENI, ETRUSCHI E CELTI NELLA LOMBARDIA ORIENTALE, IN CREMONA ROMANA, N. Catacchio Negroni, str. 57-70, Cremona 1985.
- ETRUSCHI ITALICI PRIMA DEL DOMINIO DI ROMA, R. Bianchi Bandinelli – A. Giuliano, Rizzoli, Milano 1973.
- GLI ETRUSCHI, R. Bloch, Il Saggiatore, Milano 1991.
- MITI, SEGNI E SIMBOLI DEGLI ETRUSCHI, J. Heurgon, Stampa Alternativa, Viterbo 1963.
- RASENNA. STORIA E CIVILTA' DEGLI ETRUSCHI, M. Pallottino, C. I. E. Schewiller, Milano 1986
- THE SWORD AND THE GRAIL, A. Sinclair, New York 1992
- RELIGIO ETRUSCA, A. J. Pfiffig, Graz 1975.
- CITTA' E NECROPOLI DELL'ETRURIA, S. Steingraber, Newton & Compton, Laterza, Bari 1985.
- PRIMA DEGLI ETRUSCHI, G. Feo, Stampa Alternativa – Nuovi Equilibri, Viterbo 2001.
- CELTISMO NEL VENETO: MATERIALI ARCHEOLOGICI E PROSPETTIVE DI RICERCA, str. 7-33, A. Ruta Serafini, v »Etudes celtiques«, št. 21, 1984.
- MITI CELTICI, M. J. Green, Mondadori, Milano 1995.
- IL DRUIDISMO, J. Markale, Mondadori, Milano 1994.
- TRADIZIONI CELTICHE, W. Ratherford, Neri-Pozza, Vicenza 1996.
- LA NECROPOLI »CELTICA« DI SAN CANZIANO DEL CARSO, G. Righi, v »Atti dei civici Musei di Storia ed Arte di Trieste«, Monografie di Preistoria III., Trieste 1982.
- UN ASPETTO DELLA ROMANIZZAZIONE DEL TERRITORIO: LA NECROPOLI DI GAMOLO' – BELCREDA (PV), str. 199-254, v »Rivista dell'Antica Provincia e Diocesi di Como«, št. 165, 1983.
- ATLANTE STORICO, EVO ANTICO, M. Baratta-P. Fraccaro, Istituto Geografico De Agostini, Novara 1926.
- I CASTELLIERI PREISTORICI DI TRIESTE E DELLA REGIONE GIULIA, C. Marchesetti, Trst 1903.
- LINEAMENTI DELLE CULTURE ALTOADRIATICHE TRA BRONZO FINALE e prima Età del ferro, in Protostoria e storia del VENETORUM angolus, Atti del XX. Convegno di studi etruschi (Portogruaro – Quarto d'Altino. Este-Adria, 16-19 ottobre 1996), Pisa 1999, str. 47-72, G. P. Cassola.
- IL QUADRO DEL POPOLAMENTO PREROMANO NEI TERRITORI attraversati dal Tagliamento, S. Santoro Bianchi (a cura di) v »Studio e conservazione degli antichi insediamenti minori nell'arco alpino«, Atti dell'incontro studio (Forgaria, 20. settembre 1997) Bologna 1999, str. 35-47, G. P. Cassola.
- A COMPANION TO WORLD MYTOLOGY, R. Barber, Delacorte Press, New York 1979.
- DICTIONARY OF COMPARATIVE RELIGION, S. G. F. Brandon, Charles Scribner's Sons, New York 1970.
- DIZIONARIO ILLUSTRATO DEI SIMBOLI TRADIZIONALI DI TUTTO IL MONDO, J. C. Cooper, (Silvia Stefani), Muzzio, Padova 1987.

- LA SACRA BIBBIA, CEI, Città Nuova, Roma 1999.
- MYTHS AND LEGENDS OF BABILONIA AND ASSYRIA, S. Lewwis, Harrap and Co. London 1916; Gale Research Company, Detroit 1975.
- THE KINGDOM OF THE HITTITES, T. Bryce, Oxford Univ. Press, New York 1999.
- THE LIVES OF THE SAINTS, A. Butler, P. J. Kennedy and Sons, New York 1965.
- I MITI GRECI, R. Graves, Longanesi, Milano 1999.
- ETYMOLOGISCHES ORTSNAMEN-LEXICON, Davorin M. Žunkovič, 1915
- DIE SLAVEN, EIN URVOLK EUROPAS, D. M. Žunkovič, 1910.
- LA RICERCA DEL SANTO GRAAL, (A. Beguin in Yves Bonnefoy), Newton & Compton, Roma 1996.
- MITRA, R. Iorio, Marsilio, Venezia 1998.
- L'ARCA DELL'ALLEANZA, R. Grierson-S. Munro. Hay, Mondadori, Milano 2001.
- LA MORTE DI ARTU', sir T. Malory, (Caxton versio), Il Minotauro, Milano 1997.
- MITI E LEGGENDE DELL'ANTICO POPOLO CELTICO, C. Squire, Mondadori, Milano 1999.
- EDDA DI SNORRI, S. Sturluson, Rusconi, Milano 1998.
- A CLASSICAL DICTIONARY OF HINDU MYTHOLOGY AND RELIGION, GEOGRAPHY, HISTORY AND LITERATURE, J. Dowson, Turbner's Oriental Series, Routledge and Kegan, London 1878.
- IL CONFINE NORD-ORIENTALE D'ITALIA NELLA POLITICA DEL XIV E XV SECOLO, F. Cusin, Milano, Trieste 1937, 1977.
- ERESIA E RIFORMA CATTOLICA AL CONFINE ORIENTALE D'ITALIA, P. Paschini, Roma 1951.
- INQUISIZIONE E LIBRI PROIBITI IN FRIULI E A GORIZIA TRA CINQUECENTO E SEICENTO, str. 29-80, S. Cavazza, v »Studi Goriziani« 44, 1976/II.
- PRIMOŽ TRUBAR E LE ORIGINI DEL LUTERANESIMO NELLA CONTEA DI GORIZIA (1563-1565), str. 7-25, S. Cavazza v »Studi Goriziani« 61, 1985/I.
- MYTHOLOGIE DER WELTRELIGIONEN, R. Cawendish, T. O. Ling, Bindlach 1991.
- DIE WELT DER KELTEN, J. Moreau, Zürich, Stuttgart 1958.
- SLOVENSKE MITOLOŠKE STARINE, J. Mal, GMS, 1940, 1-37.
- O SLOVENSKI NASELITVI NA ZGORNJEM KOROŠKEM IN VZHODNEM TIROLSKEM, M. Kos, Zgodovinski časopis, str. 179-186, 1960.
- VILLA QUAE SCLAVORUM LINGUA VOCATUR GORIZA, P. Štih, Nova Gorica 1999.
- LE BRETON DE POCHE, de D. Kervella, Assimil, France 2001.
- CORNISH DICTIONARY (Gerlyver Kernewek Kemmyn), K. George, Kesva an Taves Kernwek, 2000.
- UVOD V MATERIALNO KULTURO SLOVANOV ZGODNJEGA SREDNJEGA VEKA, J. Korošec, Ljubljana 1952.
- I MITI GRECI, Apollodoro, P. Scarpi, Milano 1996.
- ARGONAUTICHE, Apollonio Rodio, G. Paduano-M. Fusillo, Milano 1986.
- CHRISTLICHE IKONOGRAPHIE, H. Detzel, Freiburg-im-Breisgau, 1894-96.
- MAGIA, STREGONERIA, SUPERSTIZIONI nell'Occidente medievale, F. Cardini, Firenze 1979.
- VENETI NAŠI DAVNI PREDNIKI, M. Bor, J. Šavli, I. Tomažič, Veneti, Ljubljana 1989.

- I VENETI, PROGENITORI DELL'UOMO EUROPEO, J. Šavli, M. Bor, I. Tomažič, Veneti, Ljubljana 1991.
- SLOVENSKA DRŽAVA KARANTANIJA, J. Šavli, Lipa, Ljubljana 1990.
- SLOVENIJA, PODOBA EVROPSKEGA NARODA, J. Šavli, Humar, Bilje 1995.
- SLOVENSKE KORENINE, I. Tomažič, samozal., Ljubljana 2003.
- CURIOSO DISCORSO INTORNO ALLA CERIMONIA DEL GINEPRO AGGIUNTAVI LA DICHIARAZIONE DEL METTER CEPPO E DELLA MANCIA SOLITA DARSI NEL TEMPO DI NATALE, A. Costa, Bologna 1621.
- MORTE E PIANTO RITUALE, A. de Gubernatis, Torino 1975.
- LA FESTA »MEDIEVALE« DI CALENDIMAGGIO, F. Frascarelli, Assisi 1993.
- LA FESTA. ANTROPOLOGIA, ETNOLOGIA, FOLKLORE, J. Furio, Torino 1977.
- ANTROPOLOGIA CULTURALE, C. R. Ember-M. Ember, Il Mulino, Bologna 2005.
- THE ARBOREAL SYSTEM OF A PREHISTORIC PEOPLE, P. Friedrich, The Univ. of Chicago Press, Chicago 1970.
- LA VITA NEL FRIULI, V. Ostermann., Udine 1940.
- ARCHETIPI, E. Zolla, Venezia 1988.
- IL TANTRA SVELATO, P. R. Tigunait, Il punto d'Incontro, Vicenza 1999.
- L'ESSENZA DEL TANTRA, H. Johari, Il punto d'Incontro, Vicenza 2003.
- AGHORA – ALLA SINISTRA DI DIO, R. E. Svoboda, Vidyananda, Assisi 1998.
- I VANGELI GNOSTICI, L. Moraldi, Adelphi, Milano 2005.
- ALFABETI, M. Negri, Demetra, Verona 2000.
- BREVE STORIA DEL FRIULI, T. Maniacco, Newton, Roma 1996.
- LA PREISTORIA DEI BALCANI E L'ETA' DEL FERRO IN MEDIO ORIENTE, J. Boardman, I. E. S. Edwards, N. G. L. Hammond, E. Sollberg, Il Saggiatore, Cambridge Univ. Press, Milano 1985.
- IL LIBRO DELL'ORDINE DELLA CAVALLERIA, Raimondo Lullo, Roma 1983
- IL SANTO GRAAL, M. Baigent, R. Leigh, H. Lincoln, Milano 1982.
- IL RE ARTUS, A. Biancotti, Torino 1955.
- HORSES, CHARIOTS AND INDO-EUROPEANS, P. Raulwing, Arhaeolingua, Budapest 2000.
- IONAE VITAE SANCTORUM COLUMBANI, J. Bobbiensis, Vedastis, Iohannis; Bruno Krusch, Impensis Bibliopolii Hahniani, Hannoverae, Lipsiae 1905.
- LA CAVALLERIA E GLI ORDINI CAVALLERESCHI, Vittorio E. Bravetta, Roma 1942.
- THE BOOK OF ORDERS OF KNIGHTHOOD AND DECORATIONS OF HONOUR OF ALL NATIONS, B. Burke, London 1858.
- LE PIU' ANTICHE CIVILTA' MEDITERRANEE, I. Sordi in drugi, Fabbri, Milano 1970.
- DIZIONARIO ETIMOLOGICO, G. Devoto, Felice Le Monnier, Firenze 1968.
- LJUDSKA MODROST. PREGOVORI, DOMISLICE IN REKI, S. Prek, Čzp, Kmečki glas, Ljubljana 1982.
- PROVERBS AND IDIOMS: MIRRORS OF NATIONAL EXPERIENCE?, W. Grauberg, (v Gregory James, Lexicographers & their Works), 94-99, Univ. of Exeter 1989.
- DICTIONNAIRE DES SYMBOLES, J. Chevalier, A. Gheerbrant, Paris 1969.
- THE TOURNAMENT: ITS PERIOD AND PHASES, R. Coltman Clephan, London 1919.
- ETUDES SUR LA QUESTE DU SAINT GRAAL, A. Pauphilet, Paris 1921.

- MIGRATIONS OF SYMBOLS, A. Goblet, (1892 faksimile), Aquarian Press, Wellingborough 1979.
- GREEK MYTHOLOGY, D. A. Delano (iz Mythologie Generale Larousse), P. Hamlyn, London 1963.
- THE FIGURE OF ARTHUR, R. Barber, Longman, London 1995.
- RITUAL MAGIC, E. M. Butler, Cambridge Univ. Press, Cambridge 1949.
- THE SCYTHIANS 700-300 BC, E. V. Cernenko – A. McBride, Osprey-Men at Arms, London 1986.
- THE ILLUSTRATED ENCYCLOPAEDIA OF ARTHURIAN LEGENDS, R. Coghlan, Element Books, Shaftesbury 1993.
- A PRONOUNCING & ETIMOLOGICAL DICTIONARY OF THE GAELIC LANGUAGE, M. Mac Lennan, Acair & Necat Press, Stornoway and Edinburgh 1995.
- THE TREATISE OF LORENZO VALLA ON THE DONATION OF COSTANTINE, C. B. Coleman, Univ. of Toronto, Toronto 1995.
- CHURCH AND STATE THROUGH THE CENTURIES, S. Z. Ehler – J. B. Morral, Burn & Oates, London 1954.
- DICTIONARY OF SAINTS, D. Farmer, Oxford Univ. Press, Oxford 1997.
- LE CONTE DEL GRAAL, Chretien de Troyes, R. Harwood Cline, Univ. of Georgia Press, 1985.
- LES SARMATES, I. Lebedinsky, zal. Errance, Paris 2002.
- THE GODS OF CELTS, M. Green, A. Strutton, Stroud 1986.
- DER GRAAL IN WOLFRAMS PARSIFAL, Bodo Mergell, Halle 1952.
- LEXICON DER GRIECHISCHEN UND ROMISCHEN MYTHOLOGIE, W. H. Roscher, 1884.
- TEUTONIC MYTHOLOGY, J. Grimm, Routledge-Thoemmes Press, London 1999.
- THE LOST KEYS OF FREEMASONRY, M. P. Hall, Macoy Publishing and Masonic Supply, VA, Richmond 1976.
- LA GNOSI. NATURA E STORIA DI UNA RELIGIONE TARDOANTICA, K. Rudolph, Paideia, Brescia 2000.
- THE MEANING OF THE DEAD SEA SCROLLS: THEIR SIGNIFICANCE FOR UNDERSTANDING THE BIBLE, JUDAISM, JESUS AND CHRISTIANITY, J. Vanderkam, Harper, San Francisco 2002.
- A LITTLE BOOK OF THE GREEN MAN, M. Harding, Aurum Press Ltd, London 2005.
- A LITTLE BOOK OF GARGOILES, M. Harding, Aurum Press Ltd, London 2006.
- THE MOON AND THE VIRGIN, N. Hall, Harper & Row, New York 1980.
- THE CELTIC DRUIDS, G. Higgins, Rowland Hunter, London 1827.
- ROBIN HOOD, J. C. Holt, Thames & Hudson, London 1982.
- THE MODERN NUMEROLOGY, J. King, Blandford – Cassell, London 1966.
- THE BOOK OF LILITH, B. B. Kolutov, Nicolas-Hays, York Beach, Maine 1986.
- THE HISTORY OF ENGLAND, T. B. Macaulay, Penguin, Harmondsworth 1986.
- CELTIC IRELAND, E. Macneill, Academy Press, Dublin 1981.
- DICTIONARY OF CLASSICAL MYTHOLOGY, J. March, Cassell, London 1998.
- IL DIO DELLE STREGHE, M. A. Murray, Astrolabio, Roma 1981.
- THE CELTIC TWILIGHT, W. B. Yeats, Colin Smythe, Gerrards Cross, 1981.
- ANNALI, Tacito, Newton & Compton, Roma 1995.

- THE HISTORY OF THE CELTIC PLACE NAMES OF SCOTLAND, W. J. Watson, W. Blackwood, Edinburgh 1926.
- IL POTERE DEL SERPENTE, J. Woodroffe (Arthur Avalon), Mediterranee, Roma 1975. DISCESA ALL'ADE E RESSURREZIONE, E. Zolla, Adelphi, Milano 2002.
- IL DIAVOLO NELLA TRADIZIONE POPOLARE ITALIANA, G. Cocchiara, Ed. Riuniti, Roma 2004.
- MANOSCRITTI SEGRETI DI QUMRAN, R. Eisenmann – M. Wise, Piemme, Casale Monferrato (AL) 2002.
- MITOLOGIA CLASSICA ILLUSTRATA, F. Ramorino, U. Hoepli, Milano 1988.
- I VANGELI GNOSTICI, L. Moraldi, Adelphi, Milano 1999.
- LA CABALA', G. Sholem, Mediterranee, Roma 1982.
- LA RELIGIONE ED IL DECLINO DELLA MAGIA, K. Thomas, Mondadori, Milano 1971.
- GIORDANO BRUNO E LA TRADIZIONE ERMETICA, F. A. Yates, Laterza, Bari 1969.
- SCIENZA E FILOSOFIA. REALTA' NUOVA LXVI, M. Marsonet, Milano 2002.
- CENALORA, Oskar Eberle, Il Saggiatore, Milano 1966.
- LE FAVOLE EGIZIE E GRECHE, D. A. Pernety, Libritalia, Città di Castello 1997.
- RELIGIOUS SYNCRETISM IN ANTIQUITY, B. A. Pearson, Missoula, Mont. 1975.
- DER KERTZERGESCHICHTE DES URCHRISTENTUMS, A. Hilfenfeld, Leipzig 1884.
- TESTI GNOSTICI CRISTIANI, prev. M. Simonetti, Bari 1970.
- MA L'UOMO NON E' NATO PER UN CASO, L. Zega, Erasmo, Siena 2006.
- DAVORIN TRSTENJAK, slovenski pisatelj, A. Fekonja, Ljubljana 1887
- SLOVENSKE NASELBINE PO FURLANSKEM, S. Rutar, Ljubljanski Zvon 1883, str. 188-93
- BENEŠKA SLOVENIJA, H. Tuma, Planinski vestnik, 1933, str. 38-43.
- SLAVISCHE RUNENDENKMALER, D. Žunkovič, 1915.
- MITI E MISTERI, K. Kerényi, Boringhieri, Torino 1979.
- PROLEGOMENI ALLO STUDIO SCIENTIFICO DELLA MITOLOGIA, C. G. Jung – K. Kerényi, Boringhieri, Torino 1972.
- LA VERITA' DEL MITO, K. Hubner, Feltrinelli, Milano 1990.
- ABBAZIA DI MELK, B. Ellegast-E. Bruckmuller-M. Rotheneder, Stift Melk, Melk 1998.
- PROCESSUS CONTRA TEMPLARIOS, RRAA, Archivio Segreto Vaticano, Vatikan 2007.
- L'ANTICA MESOPOTAMIA. RITRATTO DI UNA CIVILTA' SCOMPARSA, A. L. Oppenheim, Newton Compton, Roma 1980.
- BABILONIA: CENTRO DELL'UNIVERSO, G. Pettinato, Rusconi, Milano 1988.
- MESOPOTAMIA: LA SCRITTURA, LA MENTALITA' E GLI DEI, J. Bottero, Einaudi, Torino 1991.
- DAS DOPPELTE GESCHLECHT: Etnologische Studien zur Bisexualitat in Ritus und Mythos, H. Baumann, Berlin 1955.
- LES MYTHES D'HOMERE ET LA PENSEE GREQUE, F. Buffiere, Paris 1956. K

Kazalo

Uvod	5
O izvoru graalskih zgodb, Armoriku, Belinu in Kelto-Venetih	15
Bledrijeva družina, Van, Bled, cerkev in čudna naključja	21
Slovenetski narod in njegova tradicija	31
Rune in kralj Arthur.	42
Še nekaj o stari tradiciji, keltizmu in Keltih	48
O situlah, vinu in ognju	55
O jeziku in čudnih besedah.	58
O stari religiji, ognju, ženski, krogu, kroni in bitju Kvasiru	60
Prikrita zgodovina	68
Velika boginja mati, častitljiva gospa, kačja kraljica in donavska kultura	72
Trojne boginje	84
Večno mlada devica, sivi Krononos, lipa, krona in črna barva	87
Ples in kri	98
Ženska, luna, kača, gora in kupa	103
Dvojnost in žrtvovanje	107
Donavska balkanska kultura	111

Kruh in ranjeni kralj	114
Indija, bik, kozorog, konj, duh vegetacije, tantra in pet svetih zakramentov	117
O enojni dvojnosti	127
Podobnosti, obredna spolnost in Arijci	130
Arijska božanstva	134
Nastop patriarhata, zadnje trzanje matriarhata.	139
Slovanska tradicija	143
Nove teorije o izvoru kulture	145
Miti, legende in tradicija	148
Kralji, višji, Belin in ogenj, razpustitev ustnih pogodb, čarovniški ples, »ius primae noctis«	149
Evropska božanstva	158
Religija, ustoličevanje vojvoda, kamen	165
Srednjeveška religija, žensko bistvo, ogenj in vino	171
Družina, vas, miza, svoboda, števila, slovenska žena, vile (žalik – žene)	178
Odkod arturski junaki in keltski običaji?	186
Kupa, vodnjak, pričevanja, preporod in petelin	190
Pričevanja	193
Graal, okrogla miza, Avalon, Janus, ključ, voz in ladja	196
»Pankeltski« kotel – situla preroda	205
Peredur, mlinarica, zelišče večnega življenja in glava	208
Predkelti	216
Ustvarjalci graalskih zgodb	218

Belinuntia, kruh in vino, kelih – pissida, telo in kri, hostija	223
Sablja, Trevrizent, peterokotnik, jabolko in voz.	230
Ranjeni kralj, imena vitezov, Merlin in Artur, Troja, reke in mladost	236
Sedaj je bistveno odkriti nekaj več o kraljevi bolezni	250
Nekdanje ravnovesje je bilo pozabljeno!	255
Scenografija in obredja	257
Ranjeni kralj, zdravnik, Gawain in čarobno zelišče.	270
Zakaj se je bogati kralj ribič tako imenoval?	273
O Graalu	277
Sklepne besede	281
Bibliografija	286

Ivo Petkovšek
SLOVENCİ IN GRAAL,
Razmišljanja o srednjeveški povesti iz daljnih časov,
kar vam še nihče povedal ni.

Urednik:
dr. Zvonko Perat

Pregled besedila:
Anton Koščak

Prelom in oprema:
ONZ Jutro

© Avtor in Založništvo Jutro, Jutro d.o.o.

Izdalo in založilo:
Založništvo JUTRO

Naklada:
300 izvodov

Pri Založništvu Jutro sta doslej izšli naslednji knjigi Iva Petkovška:

BELINOV KODEKS,
Kdo nam je ukradel Belina (2005)
in
SANSKRT IN SLOVENŠČINA —
Il sanscrito e la lingua slovena
(2008)

NAROČILA:

Jutro d.o.o., Črnuška c. 3, p.p. 4986, 1001 Ljubljana
Tel. (01) 561-72-30, 041 698-788 • faks (01) 561-72-35
E-pošta: JUTRO@SIOL.NET • WWW.JUTRO.SI